

Filmsterren in *de Telegraaf*

Tienkamp * Ti

DE PAGINA VOOR IEDER DIE JONG VAN HART IS

tien-kamp

DE TIENERPAGINA DIE DE
JEUGD ALLE KANSEN GEEFT

Het Inspelen op de Jeugdcultuur door middel van Berichtgeving over Sterren (1960-1965)

Naam: Shemara Rook

Studentnummer: 3481093

Begeleider: Clara Pafort-Overduin/Kathleen Lotze

Datum: 12 augustus 2016

Aantal woorden: 14.185

SAMENVATTING

De jaren van 1955 tot 1965 vormden een belangrijke periode voor de opkomst van de jeugdcultuur in Nederland. Onder invloed van verschillende factoren kregen jongeren de ruimte hun eigen cultuur vorm te geven. Op zoek naar een eigen identiteit vonden de Nederlandse jongeren hun voorbeelden vooral in Amerikaanse filmsterren die ze zagen op het witte doek. In dit onderzoek is aan de hand van de casestudy "Tienkamp" onderzocht hoe *de Telegraaf* met zijn berichtgeving over filmsterren inspeelde op de opkomende jeugdcultuur. Dit is gedaan door primair de plaats die sterren kregen in de rubriek te onderzoeken. Er is gekeken naar de verhouding in berichtgeving over film-, televisie- en muzieksterren. Uit analyse bleek dat in "Tienkamp" veel aandacht werd besteed aan filmsterren, die in 1964 en 1965 qua hoeveelheid artikelen werden ingehaald door muzieksterren. Wat opvalt is dat er vrijwel geen aandacht voor televisiesternen was, wat mogelijk te verklaren is door het feit dat het vooral film en muziek waren waarvan het tienerpubliek als belangrijkste doelgroep werd gezien, en dat over het gezinsmedium televisie elders in de krant werd bericht. Ook viel op dat, ondanks dat het grootste gedeelte van de sterren van Amerikaanse bodem was, er veel sterren met een Europese achtergrond werden besproken. Dit past niet bij het dominante beeld, geschetst door veel auteurs, dat voornamelijk Amerikaanse sterren populair waren onder de jeugd. Karel Dibbets nuanceerde dit beeld al door te stellen dat de aantallen vertoningen van Europese en Amerikaanse filmproducties lange tijd gelijk waren in Nederland. De analyseresultaten bevestigen dus niet de Amerikaanse dominantie, maar nuanceren deze enigszins. In de *Telegraaf*-rubriek Tienkamp werden verschillende onderwerpen behandeld om op de jeugdcultuur in te spelen. Het professionele leven van sterren, maar ook het persoonlijke, waren de twee meest besproken onderwerpen. Ook de stijl van sterren kwam regelmatig aan bod. Wat tevens vaak terugkeerde, waren meningen van en over sterren, waarmee de lezers werden gestimuleerd actief te participeren in Tienkamp. De strategieën die werden gebruikt om activiteit bij het jonge publiek te stimuleren in Tienkamp, zijn geïdentificeerd met behulp van een artikel van Marscha Orgeron. Geconcludeerd kan worden dat, naast twee van Orgerons strategieën, ook twee andere strategieën werden ingezet in Tienkamp. De artikelen in de rubriek stimuleerden het gevoel van "closeness", een onderdeel van het "making do"-concept. Tienkamp speelde in op de opkomende jeugdcultuur met berichtgeving over filmsterren en door te schrijven over mode en meningen, aan film gerelateerde onderwerpen en het privéleven van sterren, maar ook door een activerende benadering van de lezers.

INHOUDSOPGAVE

<u>SAMENVATTING</u>	<u>2</u>
<u>LIJST MET AFBEELDINGEN</u>	<u>4</u>
<u>INLEIDING</u>	<u>5</u>
<u>HOOFDSTUK 1: DE OPKOMENDE JEUGDCULTUUR</u>	<u>9</u>
1.1. NEDERLAND VERANDERT	9
1.2. DE NEDERLANDSE JEUGD	11
<u>HOOFDSTUK 2 TIENKAMP “DE TEENAGERPAGINA, WAAROVER IEDEREEN SPREEKT”</u>	<u>14</u>
2.1. AANPAK	14
2.2 TIENKAMP	15
2.3 DE PLAATS VAN FILMSTERREN IN TIENKAMP	17
2.4 STERREN UIT AMERIKA EN EUROPA	19
<u>HOOFDSTUK 3: PRIVÉ, PROFESSIONEEL EN MEER... DE MANIER WAAROP STERREN WERDEN BESPROKEN IN TIENKAMP</u>	<u>23</u>
3.1 (AANPAK) THEMA’S	23
3.1.1 FILMGERELATEERD	24
3.1.2 PERSOONLIJK	26
3.1.3 MODE	28
3.1.4 MENINGEN	30
3.2 MEER DAN ALLEEN LEZEN: HOE TIENKAMP EEN ACTIEVE HOUDING STIMULEERDE	33
3.2.1 “YOU ARE INVITED TO PARTICIPATE”	33
3.2.2 DE STRATEGIEËN VAN TIENKAMP	35
<u>CONCLUSIE</u>	<u>40</u>
<u>LITERATUURLIJST</u>	<u>44</u>
<u>BIJLAGEN</u>	<u>46</u>
BIJLAGE 1 SCHEMATISCH OVERZICHT TIENKAMP	46
BIJLAGE 2: OVERZICHT VAN DE STERREN EN HUN HERKOMST:	91
BIJLAGE 3: INHOUDELIJKE THEMA’S	93
BIJLAGE 4 VOORBEELDEN VAN ARTIKELEN	97
<u>VERKLARING: INTELLECTUEEL EIGENDOM</u>	<u>100</u>

LIJST MET AFBEELDINGEN

Afbeelding 1 Artikel over Liz Taylor in eerste Tienkamp	16
Afbeelding 2 Aantallen Tienkamp-edities, in procenten, waarin genoemde onderwerpen aan bod kwamen 1960-1965	17
Afbeelding 3 Grafiek van vrije tijdsbesteding van de jeugd	19
Afbeelding 4 Grafische weergave van landen waarin filmsterren actief zijn 1960-1965	21
Afbeelding 5 De verdeling van de thema's in Tienkamp 1960-1965	24
Afbeelding 6 Liz Taylor en Judy Garland als voorbeelden voor een moeilijke balans tussen carrière en gezin....	27

INLEIDING

Tegenwoordig is de jeugdcultuur niet meer weg te denken uit de maatschappij en wordt het normaal gevonden dat deze groep zijn eigen vormen van vermaak en smaak heeft. Dit was echter niet altijd het geval en de jaren 1955 tot en met 1965 zijn te beschouwen als breekpunt voor de jeugdcultuur.¹ Onder invloed van vele factoren, waaronder economische groei, werd de vrije tijd van de Nederlander opnieuw ingedeeld. De naoorlogse jongeren hadden een heel ander leven dan hun ouders en zij hadden ook meer vrije tijd en meer geld te besteden. Deze factoren bevorderden de opkomst van de jeugdcultuur in de jaren 1955 - 1965. In deze nieuwe cultuur, die de jeugd zichzelf had aangemeten, speelden ook filmsterren een belangrijke rol. Hans Righart bespreekt in zijn boek *De eindeloze jaren zestig* dat de Nederlandse jeugd in veel sterren op het witte doek haar voorbeeld vond.²

Filmsterren speelden, zoals in hoofdstuk 1 uitgebreid zal worden besproken, dus een belangrijke rol in de opkomende jeugdcultuur. De jeugd vormde volgens Mark van den Heuvel, die onderzoek deed naar de herstructurering van de vrije tijd, in deze periode ook de grootste groep bioscoopbezoekers.³ In de bioscoop kon de Nederlandse jeugd gaan kijken naar haar favoriete sterren of de jongelui konden bijvoorbeeld abonnee worden van fanbladen om over hen te lezen. Er is echter weinig bekend over hoe de Nederlandse jeugd buiten deze kanalen om in aanraking kwam met filmsterren. Ook in dagbladen konden jongeren bijvoorbeeld lezen over filmsterren, maar hier is weinig onderzoek naar gedaan.⁴ Dit onderzoek zal dus bijdragen aan de bestaande kennis over de jeugdcultuur en filmsterren in Nederland in de jaren 1960 - 1965.⁵ In deze scriptie zal namelijk onderzocht worden hoe er in een dagblad met berichtgeving over filmsterren ingespeeld werd op de opkomende jeugdcultuur.

¹ Mark van den Heuvel en Hans Mommaas, "Oorden van vrijheid en vermaak. De herstructurering van de vrije tijd," In *Nuchterheid en Nozems. De opkomst van de jeugdcultuur in de jaren vijftig*, red. Ger Tillekens. Muiderberg: Coutinho, 1990, 149.

² Hans Righart, *De eindeloze jaren zestig: Geschiedenis van een generatieconflict*, Uitgeverij De Arbeiderspers, Amsterdam Antwerpen (1995), 27-31.

³ Van den Heuvel, "Oorden van vrijheid en vermaak. De herstructurering van de vrije tijd," 160-161.

⁴ Over filmsterren in dagbladen en vooral hoe hiermee werd ingespeeld op de jeugdcultuur zijn geen artikelen te vinden. Wel zijn dagbladen vaker als deel van onderzoeken gebruikt: Mark van den Heuvel gebruikt in zijn onderzoek "Jeugd tussen traditie en moderniteit. Transformaties van naoorlogse jeugdcultuur en het beheer over de jeugd." *Paul Luykx en Pim Slot (red.), Een stille revolutie (1997)*" bijvoorbeeld wel dagbladen om te onderzoeken hoe sterk muzieksterren leefden onder de jongeren.

⁵ Bestaande onderzoeken hebben ook fanbladen als onderwerp: Ansjie van Beusekom. "Film als Kunst- Reacties op een nieuw medium in Nederland, 1895-1940," (Proefschrift Vrije Universiteit van Amsterdam 1998); of naar filmsterren in combinatie met film: Driessens, Olivier, Gertjan Willems, and Daniël Biltreyst. "Celebrities en cinema." *Film-Plateau* 14, no. 2 (2011): 4-5. Maar er zijn geen academische bronnen te vinden die het bespreken van filmsterren in dagbladen hebben.

Casus

In dit onderzoek wordt geanalyseerd hoe er in de berichtgeving over filmsterren in *de Telegraaf* rekening werd gehouden met de opkomende jeugdcultuur. De krant was een medium waar een grote groep van de bevolking mee in aanraking kwam en berichtgeving in dagbladen was tevens een belangrijke indicatie voor hoe sterk iets leefde onder de bevolking. In een onderzoek naar de jeugdcultuur in Tilburg in de jaren 60 bespreekt Mark van den Heuvel het feit dat er in de lokale Tilburgse pers inzake muziek veel aandacht werd besteed aan de beat- en tienercultuur. Van den Heuvel ziet de aandacht in de pers als een bevestiging van de sterke aanwezigheid van deze muziek in de levens van de jeugd.⁶ Waar Mark van den Heuvel wel heel kort het bespreken van muzieksterren in de bladen als belangrijke indicatie aanmerkt, komen filmsterren niet aan bod, terwijl filmsterren ook belangrijke rolmodellen waren.⁷

Net als bij Van den Heuvel wordt in deze studie een dagblad onderzocht om te kijken of en op welke manier filmsterren werden besproken. Hiermee wordt onderzocht hoe de berichtgeving over filmsterren inspeelde op de opkomende jeugdcultuur. Zoals eerder genoemd is voor *de Telegraaf* gekozen als dagblad in dit onderzoek, en wel omdat deze krant een groot verspreidingsgebied had en zich richtte op een breed publiek. *De Telegraaf* was tevens een neutrale krant met een populistische stijl en heeft tot op de dag van vandaag vaak een hoog amusementsgehalte.⁸

Een andere reden om in dit onderzoek voor *de Telegraaf* te kiezen is de rubriek Tienkamp, die van 1960 tot en met 1965 verscheen in deze krant. Tienkamp verscheen voor het eerst in *de Telegraaf* van 12 augustus 1960 en werd neergezet als "antwoord gevend op actuele tienerproblemen".⁹ Tienkamp, dat dus gericht was op een jong publiek, zal de basis vormen voor het onderzoek in deze scriptie en is dan ook de casestudy voor het beantwoorden van de hoofdvraag: *Op welke manier werd er van 1960 tot en met 1965 in de Telegraaf, door middel van berichtgeving over filmsterren in de jeugdrubriek Tienkamp, ingespeeld op de opkomende jeugdcultuur?*

Zoals eerder aangegeven waren de jaren 1955 tot en met 1965 een belangrijke periode voor het ontstaan van de jeugdcultuur. Om het onderzoek te kunnen afronden binnen de beschikbare tijd is ervoor gekozen te focussen op de tweede helft van deze periode. Hier is onder andere voor gekozen omdat in deze periode Tienkamp verscheen.

⁶ Mark van den Heuvel, "Jeugd tussen traditie en moderniteit. Transformaties van naoorlogse jeugdcultuur en het beheer over de jeugd." *Paul Luykx en Pim Slot (red.), Een stille revolutie (1997): 183.*

⁷ Righart, *De eindeloze jaren zestig*, 26-27; Van Elteren "'I'm free and I do what I want.' Het dubbelzinnige beeld van Amerika." In *Nuchterheid en Nozems. De opkomst van de jeugdcultuur in de jaren vijftig*, red. Ger Tillekens. Muiderberg: Coutinho, 1990, 185.

⁸ Piet Bakker en Otto Scholten, *Communicatiekaart van Nederland: overzicht van media en communicatie. 8e dr*, Kluwer, 2011, 18-20.

⁹ "Tienkamp," *De Telegraaf*, 12 augustus 1960, 9.

Aanpak en methode

Om de hoofdvraag te kunnen beantwoorden zullen twee deelvragen worden behandeld in het onderzoek. De eerste deelvraag, die zal worden beantwoord in hoofdstuk 2, is deze: *Welke plaats namen filmsterren in de tienerrubriek Tienkamp in?* Deze vraag heeft een kwantitatief karakter en heeft als doel vast te stellen hoe vaak artikelen over filmsterren voorkwamen en hoe deze zich verhielden tot berichten over muzieksterren, TV-sterren en andere onderwerpen in de rubriek. Dit is onderzocht door eerst een inventarisatie te maken van alle artikelen die in Tienkamp in de onderzoeksperiode verschenen zijn. In totaal waren dit 845 artikelen. Per artikel is aangegeven wat het onderwerp was en wat er over welke ster gezegd werd. (Zie bijlage 1) Aan de hand van dit schema kunnen al conclusies getrokken worden, bijvoorbeeld of filmsterren een belangrijke rol speelden in de rubriek of dat sterren uit andere media wellicht meer aandacht kregen. Op deze manier wordt snel duidelijk welke dosis filmsterren tieners in "hun" rubriek in *de Telegraaf* voorgescheteld kregen.

In hoofdstuk 3 wordt dieper op de inhoud van de berichtgeving ingegaan en vindt een kwalitatieve analyse plaats. In dit hoofdstuk wordt ook de tweede deelvraag beantwoord: *Op welke manier werd over filmsterren bericht in de tienerrubriek Tienkamp?* In het eerste gedeelte van dit hoofdstuk worden de thema's gepresenteerd die voorkomen in de berichtgeving over filmsterren. Hierbij is niet gewerkt vanuit van tevoren bepaalde thema's, maar is voor elk artikel afzonderlijk geïventariseerd waar dit overging. Onderwerpen die samenhangen zijn geclusterd in thema's en subthema's. Op deze manier kon worden vastgesteld welke thema's en subthema's er terugkwamen in de berichten over filmsterren in Tienkamp. De (sub)thema's die het vaakst voorkwamen worden afzonderlijk besproken in het eerste deel van hoofdstuk 3. In het tweede gedeelte van dit hoofdstuk zal worden onderzocht op welke manier geprobeerd werd de jeugd bij de rubriek te betrekken. Dit zal worden besproken met behulp van het artikel "You Are Invited to Participate: Interactive Fandom in the Age of the Movie Magazine" van Marsha Orgeron. In dit artikel wordt beschreven op welke manier fanmagazines de betrokkenheid van lezers bij het magazine probeerden te vergroten. Er komen onder andere drie strategieën aan bod die de magazines voor dit doel (kunnen) inzetten.¹⁰ De overige inhoud van dit artikel zal uitgebreid aan bod komen in hoofdstuk 3. Uit de analyse zal moeten blijken of ook in Tienkamp gebruik werd gemaakt van bepaalde strategieën om lezers meer te betrekken, en zo ja welke dit dan zijn. Het artikel van Orgeron zal in dit geval als voorbeeld dienen voor het ontdekken van verschillende strategieën in de Tienkamp-rubrieken.

¹⁰ Marsha Orgeron, "' You Are Invited to Participate': Interactive Fandom in the Age of the Movie Magazine," *Journal of Film and Video* 61, no. 3 (2009).

Na het beantwoorden van de twee deelvragen zal een overzicht tot stand komen van de berichtgeving over sterren in Tienkamp en zal duidelijk worden op welke wijze *de Telegraaf* in Tienkamp inspeelde op de opkomende jeugdcultuur.

Dit onderzoek is in de traditie te plaatsen van “new cinema history”. New cinema history is een stroming van filmonderzoek die niet focust op de filmtekst, maar op zaken als receptie, distributie en vertoning. Onder andere Richard Maltby is van mening dat de geschiedschrijving van film tekort wordt gedaan als men blijft focussen op de filmtekst:

So long as cinema history remains solipsistically committed to medium-specificity, starting and ending with the film text, then the history of entertainment will remain no more than an entertaining diversion occupying the illustrative margins of other histories.¹¹

Maltby vindt dat door op de filmtekst te focussen, een erg belangrijk aspect van filmgeschiedenis onderbelicht blijft, namelijk de sociale geschiedenis van de film. Om filmgeschiedenis wetenschappelijk te laten meetellen, zal de sociale geschiedenis ook moeten worden omarmd.¹²

Maltby geeft aan dat deze geschiedenis onderzocht kan worden door “history from below” te beoefenen en vragen als ‘wie’ ‘wat’ en ‘wanneer’ te beantwoorden. Hij zegt dat er naar de vertoningscontext, maar vooral ook naar het publiek gekeken moet worden. Welke rol speelden de films in de wereld van het publiek?¹³ In new cinema history wordt niet naar een “histoire totale” gestreefd, maar ontstaan er allerlei microgeschiedenissen die een bredere kijk geven op film en zijn context.¹⁴ Deze scriptie is in deze traditie te plaatsen, omdat er naar de filmcultuur en maatschappelijke context zal worden gekeken in plaats van naar de filmtekst.

Opbouw

In hoofdstuk 1 komt de historische context aan bod en wordt besproken hoe de jeugdcultuur in de periode 1955-1965 in Nederland opkwam en welke rol (film)sterren daarin speelden. In dit hoofdstuk wordt de maatschappij besproken waarbinnen zich een cultuur kon ontwikkelen waarin een deel van de jeugd zijn voorbeelden zag in sterren op het witte doek. Vervolgens zullen twee analysehoofdstukken volgen die antwoord geven op de deelvragen, er wordt afgesloten met de conclusie.

¹¹ Richard George Maltby, "On the prospect of writing cinema history from below," (2006), 85.

¹² Maltby, "On the prospect of writing cinema history from below," 81.

¹³ Idem, 85.

¹⁴ Idem, 87.

HOOFDSTUK 1: DE OPKOMENDE JEUGDCULTUUR

In dit hoofdstuk wordt besproken welke omstandigheden ervoor zorgden dat de Nederlandse jeugdcultuur zich tussen 1955 en 1965 kon ontwikkelen. Voordat kan worden verklaard waarom die jaren zo belangrijk waren voor de ontwikkeling van de jeugdcultuur, wordt besproken welke algemene veranderingen er in Nederland plaatsvonden die de opkomst van een nieuwe jeugdcultuur mogelijk maakten. Dit zal in de eerste paragraaf gebeuren. Vervolgens wordt er gefocust op de jeugd en de opkomst van de jeugdcultuur in Nederland.

1.1. Nederland verandert

Hans Righart is een van de onderzoekers die de veranderingen in de Nederlandse maatschappij in de jaren zestig en de gevolgen ervan bespreekt in zijn boek *De eindeloze jaren zestig: Geschiedenis van een generatieconflict*. Volgens Righart vielen in de jaren vijftig in Nederland een aantal veranderingen samen: er was economische en demografische groei, een uitbreiding van de sociale zekerheid en daarbij ook de opkomst van de televisie. Het strenge naoorlogse economische beleid begon zijn vruchten af te werpen en er werd meer geconsumeerd en geld besteed aan vrijetijdsbestedingen.¹⁵ De economische groei en stijging van de welvaart waren echter niet de enige redenen waardoor er meer geld aan vrijetijdsbestedingen werd uitgegeven in de jaren vijftig en zestig.

In zijn onderzoek naar de herstructurering van de vrije tijd geeft Mark van den Heuvel net als Righart aan dat het stijgen van het inkomen in deze jaren een belangrijke reden voor de groei van vrijetijdsbestedingen was. Er vond vanaf de tweede helft van de jaren vijftig echter ook een verschuiving plaats in de arbeidsdeling – de werkzaamheden verschoven van industrie naar de dienstverlenende sector. Andere veranderingen op arbeidsgebied die Van den Heuvel aankaart, waren dat vanaf 1960 de vrije zaterdag in het leven werd geroepen en het aantal vakanties tussen 1964 en 1966 verdubbelde.¹⁶ De Nederlandse bevolking had vanaf de tweede helft van de jaren vijftig dus niet alleen meer geld te besteden, maar ook meer tijd om geld uit te geven. De markt voor consumptieartikelen groeide en de aanschaf van een televisie en een auto stond symbool voor de modernisering van de vrije tijd aan het eind van de jaren vijftig.

Televisie werd al in 1951 geïntroduceerd in Nederland, maar maakte pas vanaf 1956 een enorme groei door. Waar in 1956 ongeveer 2.500 televisietoestellen in Nederland te vinden waren, was de televisie in 1965 met twee miljoen toestellen in meer dan de helft van de huishoudens te

¹⁵ Righart, *De eindeloze jaren zestig*, 26.

¹⁶ Van den Heuvel, "Oorden van vrijheid en vermaak. De herstructurering van de vrije tijd," 149-150.

vinden.¹⁷ De opkomst van televisie is goed te plaatsen binnen het opkomende gezinscentrisme in de tweede helft van de jaren vijftig. Omdat amusement steeds meer buiten de zuilen ging plaatsvinden en stadswijken geen bindend element bleken te zijn voor een groepsgevoel, nam het gezin deze rol over. Hierdoor ging de Nederlander minder vrije tijd buitenshuis besteden en meer met het gezin voor de televisie en in de woonkamer.¹⁸ Dit was volgens Van den Heuvel terug te zien in de cijfers van het bioscoop-, toneel- en concertbezoek. Waar vlak na de oorlog de amusementsindustrie juist floreerde en mensen massaal naar bioscopen gingen, daalden vanaf 1949 de bezoekcijfers weer. De bioscoopsector had dus moeite met het behouden van een groot publiek.¹⁹

Nederland was niet het enige land waar de bioscoophouders moeite hadden met het behouden van hun publiek. Ook in Verenigde Staten had de filmindustrie moeite zijn populariteit te behouden, door een aantal tegenslagen in de vorm van wetten, maar ook de invoering van belastingen op Amerikaanse films in een aantal Europese landen.²⁰ De filmindustrie had tevens last van een van de grootste bedreigingen van de bioscoop die toen furore maakte: de televisie. Om het van de televisie te kunnen winnen, probeerde Hollywood de televisie te overtreffen in de vorm van spektakel maar ook door gewaagdere onderwerpen te kiezen. Onderwerpen waar televisie zich, als gezinsmedium, niet aan kon wagen. Door deze nieuwe inhoud werden steeds meer tieners naar de bioscopen getrokken.²¹

Door media werden tieners pas na de oorlog en in de jaren vijftig echt als een aparte groep gezien. Een groep die zich speciaal gedroeg (hun bijzondere manieren werden vaak in de media besproken), maar ook een groep die speciale aandacht nodig had. Doordat ze nu als lucratieve groep werden gezien en aangesproken, begonnen de tieners zich uiteindelijk ook als een echte groep te gedragen.²² Het bedrijfsleven in Amerika begon tieners daarom als belangrijke consumenten te zien en deed er alles aan erachter te komen wat tieners wilden. Ook de amusementsindustrie ging rekening houden met deze groep, omdat maar liefst 16% van de uitgaven van tieners naar entertainment ging.²³ Volgens Doherty was het de film die uiteindelijk het grootste voordeel zou krijgen vanuit het tienerpubliek, ondanks dat deze industrie het laatste medium was dat van deze uitgaven optimaal gebruik ging maken.²⁴ Ondanks de potentie die het jongere publiek had, richtte de filmindustrie zich namelijk pas laat tot deze groep. In de tweede helft van de jaren '50 kwam bij

¹⁷ Van den Heuvel, "Oorden van vrijheid en vermaak. De herstructurering van de vrije tijd," 152.

¹⁸ Idem, 153-156.

¹⁹ Idem, 157.

²⁰ Thomas Doherty, *Teenagers and teenpics: Juvenilization of American movies*, Temple University Press, 2010, 17.

²¹ Doherty, *Teenagers and teenpics*, 20-32.

²² Idem, 36.

²³ Idem, 41-42.

²⁴ Idem, 48.

filmmakers en vertoners steeds meer het besef dat tieners een doelgroep waren en werd er langzaam op tieners gefocust. In Amerika werd de tiener dus uiteindelijk als mogelijke oplossing voor lage bezoekersaantallen in de bioscoop gezien.²⁵ Ook Bordwell en Thompson stellen in *Film History* dat de “teenpic” in de tweede helft van de jaren vijftig in opkomst was. Dit was het gevolg van het feit dat de generatie die geboren was tijdens de Tweede Wereldoorlog, zijn waarde als consument begon te tonen.²⁶ Deze scriptie richt zich op de manier waarop de Nederlandse jeugd als doelgroep benaderd werd; om dat goed in kaart te kunnen brengen zal eerst de situatie zoals die in Nederland was, moeten worden besproken.

1.2. De Nederlandse Jeugd

Voor de jeugd in Nederland gold hetzelfde als het algemene beeld dat hierboven is geschetst. Ook zij had meer vrije tijd en geld te besteden, en ook jongeren waren vaker binnenshuis te vinden door het toenemende gezinscentrisme.²⁷ De na de oorlog geboren jongeren konden in de nieuwe situatie tevens langer op school blijven en hoefden daardoor minder snel verantwoordelijk te zijn, waardoor ze minder vanzelfsprekend de stap naar volwassenheid zouden zetten. Dit terwijl er op de werkvloer meer werd verwacht van de werkende jongeren dan voorheen.²⁸ Deze druk en de generatiekloof zorgden voor een nieuwe behoefte bij jongeren, legt Hans Righart uit in *De eindeloze jaren zestig*:

Onder deze meervoudige druk ontstond een sterke behoefte aan nieuwe symbolen, mythen, collectieve emotionele ontladingsmogelijkheden, een zelf ontworpen initiatiecultuur, kortom een eigen jongerencultuur. [...] De mythen en symbolen werden vooral buiten de eigen vertrouwde wereld, dat wil zeggen in een sterke Anglo-Amerikaans gekleurde tienercultuur gezocht.²⁹

Jongeren zochten hun nieuwe gedragscodes en identiteit bij rolmodellen uit films als *REBEL WITHOUT A CAUSE* en *ROCK AROUND THE CLOCK*.³⁰ Deze films boden, naast een gevoel van vrijheid, een soort ideaal en een vorm van rebellie tegenover het gezag van ouders en andere autoriteiten, waardoor tieners zich zelfstandig voelden.³¹ Dat de Nederlandse jeugd zich in de jaren vijftig sterk liet beïnvloeden

²⁵ Doherty, *Teenagers and teenpics*, 50-56.

²⁶ David Bordwell en Kristin Thompson, *Film History: An introduction*. Third Edition, New York: McGraw-Hill, 2010, 306.

²⁷ Van den Heuvel, “Oorden van vrijheid en vermaak. De herstructurering van de vrije tijd,” 158.

²⁸ Righart, *De eindeloze jaren zestig*, 26-27.

²⁹ Idem, 27.

³⁰ *Rebel without a cause*, geregisseerd door Nicholas Ray, Warner Bros, 27 oktober 1955; *Rock around the Clock*, geregisseerd door Fred F. Sears, Clover Productions, 21 maart 1956.

³¹ Righart, *De eindeloze jaren zestig*, 27-31.

door de Amerikaanse cultuur wordt ook besproken in het artikel “‘I’m free and I do what I want.’ Het dubbelzinnige beeld van Amerika” van Mel van Elteren. Hij bespreekt de invloed die de Amerikaanse populaire cultuur had op de Nederlandse jeugd. Eigenaren van uitgaansgelegenheden gingen zich in de tweede helft van de jaren vijftig, net als in Amerika, realiseren dat de jeugd een belangrijke nieuwe doelgroep vormde met behoefte aan Anglo-Amerikaans vermaak. Producten als rock ‘n roll-muziek en cowboy- en seksfilms werden ingezet om de jeugd te trekken.³² Van Elteren constateerde, net als Righart, dat de Nederlandse jeugd in de Amerikaanse films belangrijke identificatiefiguren zag in Marlon Brando, James Dean en vooral Elvis Presley.³³ De Amerikaanse massacultuur sloot aan bij de vraag naar zelfstandigheid van de Nederlandse jeugd, waardoor veel jongeren hun rolmodellen vonden in deze films en er dus sterk door werden beïnvloed.³⁴

Een belangrijke constatering die Van den Heuvel maakt is dat de jeugd van 18 tot 23 jaar wel relatief veel tijd buitenshuis doorbracht, in tegenstelling tot de gezinsleden die buiten hun leeftijdscategorie vielen, en dat dit te zien was aan de bioscoopbezoeken. Volgens Van den Heuvel bezochten de jongvolwassenen tussen de 18 en 25 jaar het vaakst de bioscoop en is ook de groep van 12 tot 17 frequent in de bioscoop te vinden.³⁵ Het feit dat uitgaansgelegenheden zich meer gingen focussen op de jeugd, leek dus zijn vruchten af te werpen.

Uit bovenstaande kunnen we afleiden dat de tweede helft van de jaren vijftig en het begin van de jaren zestig een belangrijke periode was voor het ontstaan van de jeugdcultuur. In Nederland zorgden verschillende maatschappelijke veranderingen ervoor dat de jeugd minder snel volwassen hoefde te worden en meer vrije tijd en geld te besteden had. Dit vormde de basis van een nieuwe jeugdcultuur waarbinnen de jeugd zelfstandiger kon zijn. In deze scriptie zal gekeken worden of, net als de uitgaansgelegenheden, ook de dagbladen (in dit geval *de Telegraaf*) filmsterren gebruikten en bespraken en daarmee op de opkomende jongerencultuur inspeelden. De termen “jongeren” en “jeugd” zijn erg breed en in de meeste van de bovenstaande artikelen wordt niet specifiek over een bepaalde leeftijd gesproken. Mark van den Heuvel bespreekt in zijn artikel over de herstructurering van de vrije tijd “jongeren” van 12 tot 25 jaar.³⁶ Ook Righart geeft de definitie van jongeren niet, maar in *De eindeloze jaren zestig* passeren “jongeren” van 12 tot en met 25 de revue, en worden bijvoorbeeld ook regelmatig werkende “jongeren” besproken.³⁷ In een CBS-rapport over babyboomers van Ronald van der Bie en Jan Latten, wordt met “jongeren” in de jaren zestig

³² Van Elteren, “I’m free and I do what I want,” 174.

³³ Idem, 175.

³⁴ Idem, 185.

³⁵ Van den Heuvel, “Oorden van vrijheid en vermaak. De herstructurering van de vrije tijd,” 160-161.

³⁶ Idem, 160-161.

³⁷ Righart, *De eindeloze jaren zestig*, 133.

eveneens de leeftijdsgroep van 15 tot en met 24 jaar bedoeld.³⁸ In hetzelfde rapport worden jongeren ook gedefinieerd als zijnde tussen de 16 en 24 jaar, zij worden in dit geval 'twieners' genoemd; een combinatie van tieners en twintigers.³⁹ Aan de hand van het bovenstaande kan geconcludeerd worden dat met de term "jongeren" veelal de groep mensen in de leeftijd van 12 tot en met 25 jaar wordt bedoeld. De rubriek Tienkamp is, zoals af te leiden uit de naam, bedoeld voor een tienerpubliek. De definitie van tiener, zoals die nu is te vinden in het *Van Dale woordenboek*, is de leeftijdsgroep van 12 tot 19 jaar.⁴⁰ In dat geval wordt met tieners dus een aparte groep binnen de jongeren bedoeld. We kunnen geen conclusies trekken over de leeftijdscategorie van de "jongeren" die Tienkamp lazten, maar het beoogde publiek is wellicht de groep die binnen de bovengenoemde tienerleeftijd past. Omdat niet te achterhalen is wat het beoogde publiek van Tienkamp was, zal er in deze scriptie met de term "jongeren", net als in de bovenstaande artikelen, de leeftijdsgroep van 12 tot 24 bedoeld worden. In gevallen waar wel een specifieke doelgroep of leeftijd wordt vermeld, die een minder brede groep beslaat, zal dit worden aangegeven.

In het volgende hoofdstuk wordt Tienkamp geïntroduceerd en wordt gekeken naar die plaats die filmsterren kregen in deze rubriek.

³⁸ Ronald van der Bie en Jan Latten, *Babyboomers*, CBS. Centraal Bureau voor de St Statistiek, Den Haag (2012), 14.

³⁹ Idem, 16.

⁴⁰ "Tiener," *Van Dale.nl*, http://www.vandale.nl/opzoeken?patte rn=tiener&lang=nn#.V4_p2Vf3DVo.

HOOFDSTUK 2 TIENKAMP “DE TEENAGERPAGINA, WAAROVER IEDEREEN SPREEKT”⁴¹

Zoals eerder vermeld is het doel van deze scriptie te kijken of in *de Telegraaf* werd ingespeeld op de opkomende jeugdcultuur door middel van berichtgeving over filmsterren. In dit hoofdstuk wordt ingezoomd op de tienerrubriek “Tienkamp” en wordt de deelvraag *Welke plaats namen filmsterren in de tienerrubriek Tienkamp in?* beantwoord. Dit hoofdstuk heeft een kwantitatief karakter en laat zien hoe frequent filmsterren in deze rubriek voorkomen, vergeleken met andere sterren en niet aan entertainment gerelateerde berichten. Zoals Van den Heuvel in zijn artikel over de Tilburgse jeugdcultuur al beschreef, kunnen dagbladen een belangrijke graadmeter zijn om te zien hoe sterk iets leeft onder de bevolking.⁴² De hoeveelheid filmsterren die in Tienkamp werd besproken, zou dus ook een indicatie kunnen zijn voor hoe sterk filmsterren leefden onder dit deel van hun (potentiële) lezers. Voor de analyse wordt eerst de rubriek Tienkamp uitgebreider geïntroduceerd, waarmee een beter beeld wordt geschetst van de casestudy van dit onderzoek.

2.1. Aanpak

Zoals gezegd in de inleiding is er een overzicht gemaakt van alle artikelen die in de rubriek Tienkamp in de periode 1960-1965 verschenen zijn. Dit waren in totaal 845 artikelen. Om een idee te krijgen van de plaats van filmsterren in Tienkamp is voor elk artikel vastgesteld of het ging over een filmster, televisiester, muziek-/filmster (muzieksterren die een film maken) muziekster of over een ander onderwerp. Zo kon worden bepaald hoe de aandacht was verdeeld tussen de verschillende soorten sterren en andere onderwerpen. Tevens kon ook worden bekeken of deze aandacht verschoof in de tijd. Bijlage 1 bevat een overzicht van deze inventarisatie.

Omdat Van Elteren en Righart stellen dat de Nederlandse jeugd voornamelijk geïnteresseerd leek te zijn in Amerikaanse sterren is ook onderzocht of de sterren die besproken werden in Tienkamp uit Amerika of Europa kwamen. Hierbij is niet uitgegaan van het geboorteland maar het land waar de sterren woonden en werkten. Dit is met behulp van IMDB bepaald.⁴³ Een overzicht hiervan is te vinden in bijlage 2.

⁴¹ “Tienkamp, *De Telegraaf*, 30-9-1960.

⁴² Van den Heuvel, “Jeugd tussen traditie en moderniteit,” 183.

⁴³ IMDb, “The Internet Movie Database,” <http://www.imdb.com>.

2.2 Tienkamp

Tienkamp was een rubriek in *de Telegraaf* die op 12 augustus 1960 voor het eerst te lezen was. Zoals de naam al doet vermoeden lag de focus van deze rubriek op het tienerpubliek en hun interesses. Dit werd mede geïllustreerd door koppen als “De pagina voor ieder die jong van hart is”, die regelmatig boven de rubriek te vinden waren.⁴⁴ Of Tienkamp de eerste rubriek in Nederland was die speciaal op tieners was gericht, is moeilijk te achterhalen. Tienkamp lijkt wel de eerste tienerrubriek in *de Telegraaf* te zijn. In het digitale krantenarchief *Delpher* bleken verschillende pogingen een eerdere tienerrubriek in *de Telegraaf* te vinden vruchteloos, bovendien is in Tienkamp zelf ook niets te vinden over een eerdere rubriek.⁴⁵ Tienkamp verscheen wekelijks in *de Telegraaf* van vrijdag of zaterdag en nam meestal een gehele pagina in beslag. De besproken onderwerpen in Tienkamp verschilden enorm: van film- en muzieksterren tot serieuze maatschappelijke onderwerpen. Berichten over media waren niet dominant in de rubriek en Tienkamp focuste voornamelijk op maatschappelijke thema’s en dagelijkse problemen. Onderwerpen als liefde, scheiden, carrière en verhoudingen met ouders waren de rubriek niet vreemd en de lezers konden hun mening over deze kwesties kenbaar maken door middel van brieven. Deze brieven werden vaak besproken door Bob en Brigitte.⁴⁶ Zij werden gepresenteerd als twee tieners die de rubriek deels invulden en de vragen van de lezers beantwoordden. Of Bob en Brigitte twee echte tieners waren of een constructie om tienerpubliek te trekken, is niet met zekerheid te zeggen. De “tiener” Bob is nooit te zien op foto’s. Bob is ook niet lang onderdeel geweest van Tienkamp en kwam er na een aantal maanden niet meer in voor. Brigitte was wel een aantal keer te zien op foto’s in Tienkamp, waardoor haar bestaan wel aannemelijk lijkt te zijn. Op de foto’s ziet Brigitte er inderdaad uit als een jong meisje en zij lijkt dus echt onderdeel van de rubriek en redactie te zijn geweest. Er werd in elk geval geprobeerd om die indruk te wekken. Het feit dat deze twee tieners werden gepresenteerd als gezicht van deze rubriek maakt eens te meer duidelijk dat Tienkamp zich op het tienerpubliek richtte.

Lezers konden ook hun meningen kwijt door brieven in te sturen om zo de discussie aan te gaan over verschillende kwesties. Hoe veel tieners deze rubriek daadwerkelijk lasen, is moeilijk te bepalen, daarentegen is wel veel te zeggen over hoe dit publiek werd aangesproken en of er werd ingespeeld op de opkomende jeugdcultuur tijdens het bestaan van Tienkamp.

In de allereerste Tienkamp was al een artikel over een filmster te vinden. Naast een uitgebreid debat over tienervakanties was in deze eerste Tienkamp namelijk een artikel te lezen over

⁴⁴ “Tienkamp,” *De Telegraaf*, 18-4-1964, 31.

⁴⁵ “*De Telegraaf*”, Geraadpleegd op Delpher op 22-07-2016, <http://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:110588124:mpeg21:a0300>.

⁴⁶ Over deze tieners is bijvoorbeeld te lezen in de eerste Tienkamp: “Tienkamp,” *De Telegraaf*, 12-8-1960, 9.

actrice Liz Taylor en het feit dat zij een nieuw huis huurde voor 2500 gulden per week. Dit artikel is te zien in afbeelding 1.

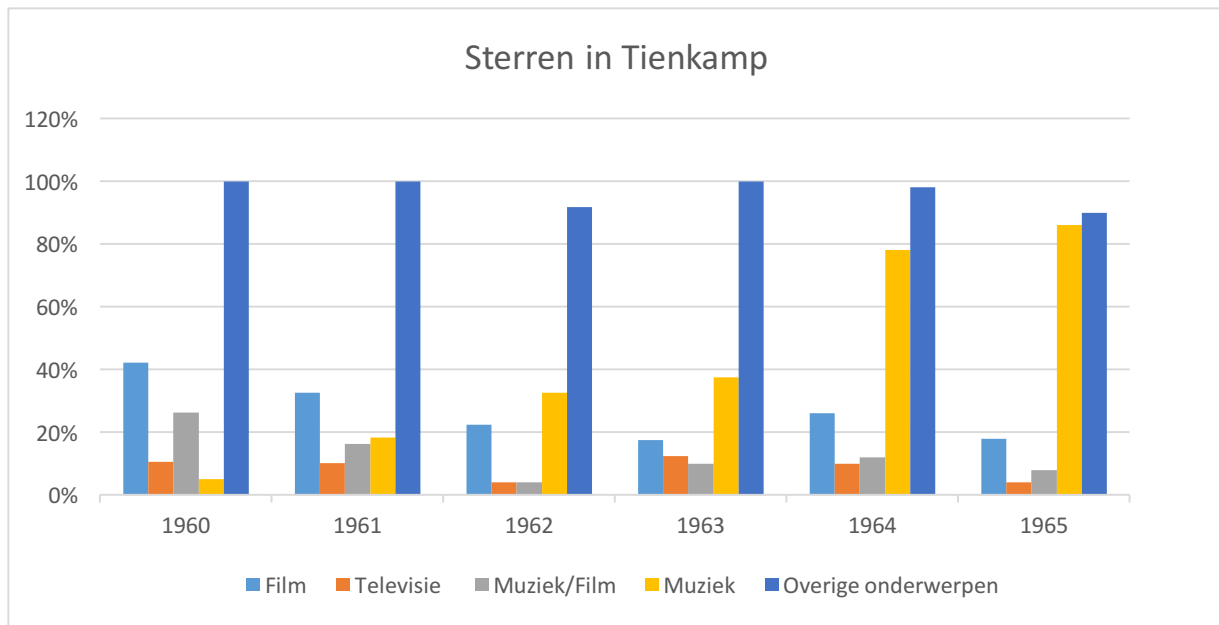
Afbeelding 1 Artikel over Liz Taylor in eerste Tienkamp "Tienkamp," *De Telegraaf*, 12-8-1960: 9.

In de volgende paragraaf zal duidelijk worden hoe vaak filmsterren in de Tienkamp-rubrieken voorkwamen, ook in vergelijking met sterren uit andere media. Om dat op een duidelijke manier in kaart te brengen is een overzicht gemaakt van de inhoud van alle rubrieken van 1960 tot en met 1965. Per jaar is het overzicht verdeeld in de kolommen "Filmsterren", "Televisiesterren", "Muzieksterren" en "Overige onderwerpen". De artikelen zijn in de verschillende kolommen geplaatst op basis van de context waarbinnen de sterren worden besproken. Wordt de ster in het artikel uitsluitend in combinatie met film besproken, komt deze ster onder het kopje "Film". De andere artikelen worden op dezelfde manier in de kolommen ingedeeld. In de praktijk bleek een aantal artikelen moeilijk in te delen, omdat er regelmatig een vage scheidingslijn was tussen muziek- en filmsterren. Muzieksterren maakten namelijk vaak uitstapjes naar film, onder andere naar muziekfilms. Daarom is besloten ook een kolom "Muziek/Film" op te nemen. In de kolom "Muziek/Film" zijn artikelen opgenomen waarin muzieksterren werden besproken in combinatie met een film waarin zij speelden. In deze gevallen werd de ster, die bekend is geworden door muziek, dus genoemd in combinatie met een film en dus als filmster besproken. Een goed voorbeeld van een artiest die regelmatig terug te vinden is in deze kolom, is Elvis Presley, een zanger die veel uitstapjes naar film heeft gemaakt en dus vaak in combinatie met film werd genoemd in Tienkamp.

In de kolom "Overige onderwerpen" wordt een beeld geschetst van de overige inhoud van de Tienkamp-rubrieken. Daar zijn dus ook voorbeelden te vinden van de maatschappelijke onderwerpen die eerder zijn vermeld. De overzichten zijn per jaar te vinden in bijlage 1. In de volgende paragraaf (2.2) zullen aan de hand van een diagram zowel de frequentie van berichten over filmsterren als de verhouding tot de berichten over andere sterren in kaart worden gebracht.

2.3 De plaats van filmsterren in Tienkamp

Zoals eerder vermeld waren de berichten over sterren in Tienkamp niet in de meerderheid. De rubriek behandelde voornamelijk maatschappelijke thema's, die soms wel met een beroemde ster als voorbeeld worden geïntroduceerd. Sterren werden echter wel regelmatig besproken, vandaar dat het zeker een belangrijk onderdeel was van Tienkamp. In onderstaand diagram is procentueel aangegeven hoe vaak en in welke rubrieken de verschillende sterren voorkwamen. Tevens is te zien in hoe veel procent van de Tienkamp-afleveringen "overige onderwerpen" te lezen waren.

Afbeelding 2 Aantallen Tienkamp-edities, in procenten, waarin genoemde onderwerpen aan bod kwamen 1960-1965

Belangrijk om op te merken is dat, zoals in het diagram is af te lezen, Tienkamp geen entertainmentrubriek was en er voornamelijk andere onderwerpen aan bod kwamen. In het diagram is te zien dat in bijna elke Tienkamp-editie deze "overige onderwerpen" te vinden waren. In 1960, 1961 en 1963 staan zelfs in alle Tienkamp-afleveringen onderwerpen die niets met entertainment te maken hebben. Er is dus maar een select aantal Tienkampen-pagina's die volledig gewijd zijn aan sterren uit de media.

In het diagram is ook te zien dat filmsterren vanaf 1960 steeds een aanzienlijke rol hebben gehad in Tienkamp. Het aantal Tienkampen waarin filmsterren werden besproken is in geen enkel jaar minder dan 19% geweest en in 1960 en 1961 lag het zelfs tussen 33% en 45%. Zoals eerder vermeld hebben de berichten uit de kolom Muziek/Film voornamelijk film als onderwerp. Met deze berichten erbij zou het percentage dus nog hoger zijn. De populariteit van filmsterren die uit de

resultaten naar voren komt, komt overeen met het beeld dat Van Elteren en Righart schetsen, namelijk dat het vooral figuren uit de filmcultuur waren waar de jeugd zich mee identificeerde.⁴⁷

Waar in het begin van de jaren zestig de focus in Tienkamp vooral op filmsterren lag, namen muzieksterren in de jaren '64 en '65 zeer overtuigend het stokje over. Volgens Hans Righart was de periode vanaf 1955 ook een periode waarin muziek steeds meer een verbindende factor werd binnen de jeugdcultuur. De jeugd had zich nog nooit zo sterk met bepaalde muziekgenres geïdentificeerd als in deze periode.⁴⁸ De opkomst van muziek in de rubriek kan dus ook verklaard worden door deze toenemende importantie van muziek voor de jeugd.

In 1964 en 1965 was er één band die de meeste aandacht kreeg. In het schema in bijlage 1 zijn "The Beatles" in 1964 maar liefst achttien keer in een Tienkamp-editie te vinden en in 1965 zestien keer. Het eerste album van The Beatles, *Please Please Me*, is op 22 maart 1963 uitgebracht en tot en met 3 december 1965 werden nog vijf albums van deze groep uitgebracht.⁴⁹ Deze albums brachten The Beatles populariteit en zij stonden in 1965 met maar liefst zes hits op nummer 1 in de Nederlandse top 40.⁵⁰ Hun populariteit in de hitlijsten heeft bijgedragen aan de hoeveelheid artikelen waarin aandacht werd besteed aan het leven en werk van The Beatles in Tienkamp. Dit hoge aantal artikelen is een goed voorbeeld van hoe de belangrijke rol die muziek volgens Righart speelde in het leven van jongeren, ook in Tienkamp gereflecteerd werd.

Wat verder opvalt aan het diagram is dat televisiesternen in de rubriek weinig tot nooit genoemd werden. Dit is opvallend, aangezien televisie een opmars maakte van 1955 tot 1965 en er verwacht zou kunnen worden dat er veel aandacht was voor de sterren van dit nieuwe medium.⁵¹ Het ontbreken van televisiesternen in Tienkamp is niet geheel te verklaren met behulp van de historische context. Ook jongeren waren, volgens Mark van den Heuvel in "Oorden van vrijheid en vermaak", immers vaker thuis te vinden met hun ouders. Het CBS-rapport over babyboomers uit 2012, dat te zien is in onderstaande afbeelding, bevestigt dit tevens.

⁴⁷ Righart, *De eindeloze jaren zestig*, 27-31; Van Elteren, "I'm free and I do what I want," 174.

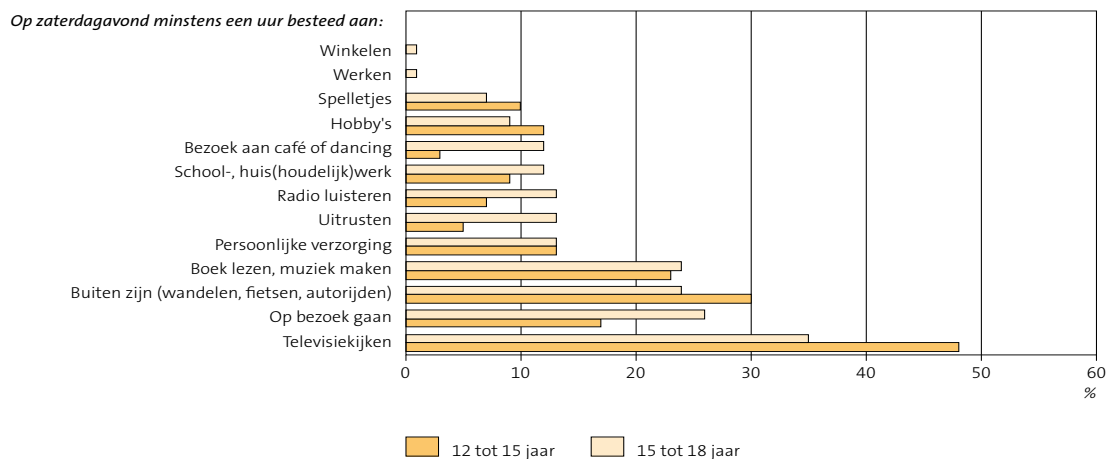
⁴⁸ Righart, *De eindeloze jaren zestig*, 28.

⁴⁹ *The Beatles Albums*, The Beatles.com, bezocht op 8-5-2016.

http://www.thebeatles.com/explore?type=story_album&sort_by=field_chronological_date_value.

⁵⁰ "Top 40-artiest: The Beatles," *Top40.nl*, bezocht op 2-6-2016. <http://www.top40.nl/top40-artiesten/beatles-the>.

⁵¹ Van den Heuvel, "Oorden van vrijheid en vermaak. De herstructurering van de vrije tijd," 152.

Afbeelding 3 Grafiek van vrije tijdsbesteding van de jeugd

Ronald van der Bie en Jan Latten, *Babyboomers*, CBS. Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag (2012). P: 13.

Het is belangrijk te vermelden dat in bovenstaand diagram op de minder brede groep “tieners” wordt gefocust, en er dus niet naar de brede groep “jongeren” is gekeken. In het diagram wordt duidelijk dat tieners regelmatig voor de televisie te vinden waren, maar toch werd er weinig aandacht aan sterren uit dit medium besteed in Tienkamp. Zoals eerder besproken, ging de amusementsindustrie, waaronder de bioscoop, zich in deze jaren meer richten op jongeren als lucratieve doelgroep, terwijl televisie als gezinsmedium werd neergezet.⁵² Dit kan de reden zijn dat de sterren uit de film- en muziekbusiness, die jongeren als grootste doelgroep hadden, wel een belangrijke plaats in de tienerrubriek kregen en sterren van televisie elders in de krant werden ondergebracht. *De Telegraaf* had in de jaren 1960 tot en met 1965 ook een “Showpagina”, waar in verhouding wel veel televisiesternen in behandeld werden.⁵³ Televisiesternen werden daarmee dus ondergebracht in een rubriek die geen bepaalde leeftijdscategorie als doelgroep had.

In deze paragraaf is duidelijk geworden welke plaats filmsterren binnen Tienkamp hadden in vergelijking met andere onderwerpen en sterren. Filmsterren werden, ondanks het feit dat Tienkamp geen entertainment rubriek was, toch vaak besproken. Waar filmsterren in de eerste jaren meer werden besproken dan sterren uit andere media, werden zij in 1964 en 1965 ingehaald door muzieksterren.

2.4 Sterren uit Amerika en Europa

In Hoofdstuk 1 werd duidelijk dat vooral Anglo-Amerikaanse filmsterren aanzien genoten onder de Nederlandse jeugd tijdens de onderzochte jaren. In deze paragraaf zal worden onderzocht of deze dominantie ook in Tienkamp naar voren kwam. Er zal worden gekeken naar de landen waarin de sterren die in Tienkamp werden besproken, leefden en werkten. In dit gedeelte wordt weer alleen op

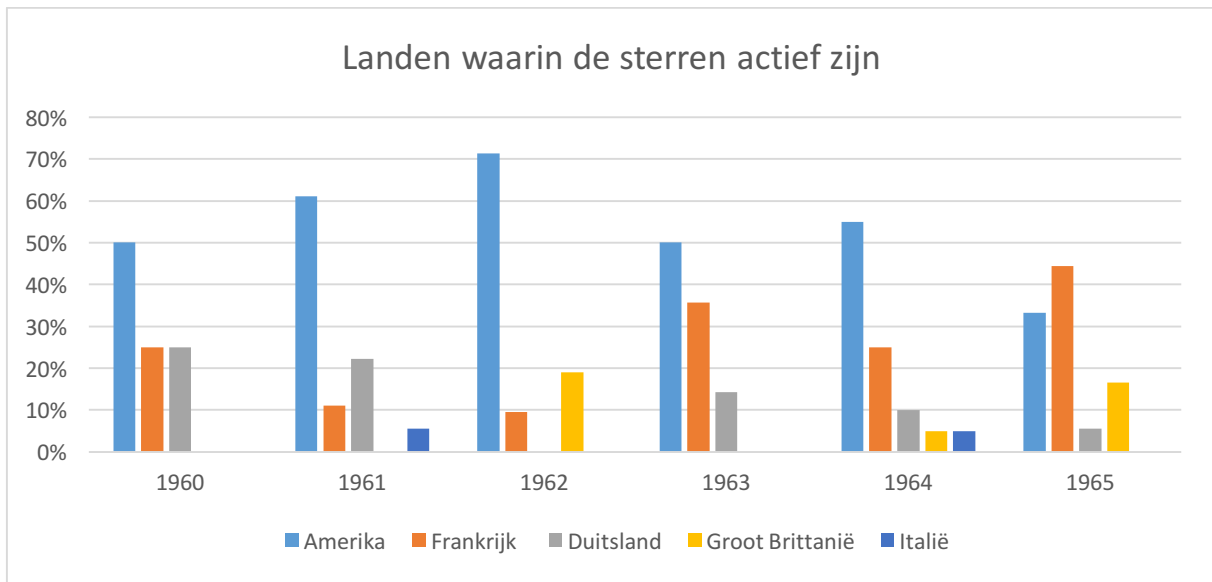
⁵² Van den Heuvel, “Oorden van vrijheid en vermaak. De herstructurering van de vrije tijd,” 160-161.

⁵³ “Showpagina,” *De Telegraaf*, 7-10-1960 t/m 31-12-1965.

de filmsterren en de sterren uit de kolom “Muziek/Film” gefocust, omdat er immers wordt onderzocht hoe er op de jeugdcultuur werd ingespeeld door middel van berichtgeving over filmsterren. De sterren uit de kolom “Muziek/Film” worden inbegrepen, omdat zij in de artikelen werden besproken in combinatie met film. Het is interessant de herkomst van de filmsterren en hun films te analyseren, omdat zowel Righart als Van Elteren zegt dat de jeugd tijdens de opkomst van de jeugdcultuur vooral rolmodellen zag in Anglo-Amerikaanse films en filmsterren.⁵⁴ Uit de analyse van Tienkamp zal moeten blijken of ook hier deze Anglo-Amerikaanse dominantie aanwezig was. Met herkomst wordt in dit geval niet altijd de nationaliteit van de ster bedoeld. Dit zou namelijk een verkeerd beeld schetsen. In een aantal gevallen gaat het om acteurs en actrices die uit Europa afkomstig waren, maar inmiddels veelal in Amerikaanse producties speelden en in Tienkamp ook werden besproken in de context van deze Amerikaanse producties. De in België geboren Audrey Hepburn bijvoorbeeld speelde in de onderzochte jaren veelal in Amerikaanse producties. Als we Hepburn op haar Belgische nationaliteit zouden indelen, zou dit een verkeerd beeld geven – zij verwierf in deze jaren immers vooral faam door haar werk in Amerikaanse films en werd dus als Amerikaanse filmster gezien en gepresenteerd. Audrey Hepburn wordt daarom onder ‘Amerika’ geschaard. Op bovenstaande manier is de indeling van alle filmsterren gemaakt.

In onderstaand diagram is de onderlinge verhouding van de herkomst van de in Tienkamp besproken filmsterren weergegeven. Deze cijfers zijn per jaar afzonderlijk bepaald en gebaseerd op het aantal sterren. Als een bepaalde ster in een jaar meerdere keren is genoemd, is deze dus maar één keer meegeteld. Op deze manier kan een overzicht worden gegeven van de herkomst van de besproken sterren, zonder dat de populariteit van een afzonderlijke ster voor een piek zorgt. Een overzicht van de aantallen keren per jaar dat individuele sterren in de rubriek voorkwamen is, samen met hun herkomst, te vinden in bijlage 2.

⁵⁴ Righart, *De eindeloze jaren zestig*, 27-31; Van Elteren “I’m free and I do what I want,” 174.

Afbeelding 4 Grafische weergave van landen waarin filmsterren actief zijn 1960-1965

In het diagram is duidelijk te zien dat sterren die in Amerika werkten, bijna elk jaar verreweg het vaakst werden besproken in Tienkamp. Volgens Van Elteren en Righart waren het in deze periode ook vooral deze sterren waar de Nederlandse jeugd naar opkeek. Ook Bordwell en Thompson beargumenteren in *Film History* dat Amerikaanse films vanaf 1953 in Europa meer dan de helft van de vertoningstijd in beslag namen en daarmee als populair gezien kunnen worden.⁵⁵

Hoewel uit deze cijfers niet is af te leiden of de Tienkampers ook voornamelijk Amerikaanse sterren als rolmodel zagen, schetsen de cijfers uit de rubriek wel een dergelijk beeld. Er was echter ook genoeg ruimte in Tienkamp voor Europese sterren. In afbeelding 4 is te zien dat vooral filmsterren van respectievelijk Franse en Duitse herkomst vaak werden besproken in Tienkamp. Dit is opvallend, omdat in veel werken over de Nederlandse jeugdcultuur, bijvoorbeeld dat van Van Elteren en Righart, weinig ruimte lijkt te zijn voor Europese sterren. In zijn artikel "Filmvertoning in Nederland" schrijft Karel Dibbets echter dat producties uit Amerika en Europa elkaar qua aantal tot in de jaren zestig vrijwel in evenwicht hielden.⁵⁶ Dit spoort met de bevinding dat er ook veel Europese, voornamelijk Franse, sterren werden besproken in Tienkamp. Het is daarnaast opvallend dat Duitse sterren veel aandacht kregen, omdat aannemelijk is dat er na de oorlog een negatief beeld bestond van Duitsland. Karel Dibbets bevestigt het negatieve gevoel jegens Duitsland, door te zeggen dat in de jaren vlak na de oorlog de Duitse film inderdaad aan populariteit verloor. Maar volgens Dibbets was dit van korte duur en was Duitse film niet alleen voor de oorlog een grote concurrent van de Hollywood films in Nederland, maar was dit ook een aantal jaren na de oorlog weer het

⁵⁵ Bordwell en Thompson, *Film History: An Introduction*, 325.

⁵⁶ Karel Dibbets, "Filmvertoning in Nederland," in *Film in Nederland* red. Rommy Albers e.a., Ludion/Filmmuseum, Amsterdam, 410.

geval.⁵⁷ De Nederlandse jeugd speelde volgens Dibbets een belangrijke rol in de naoorlogse populariteit van Duitse sterren:

Precies tien jaar na de bevrijding werd Nederland opnieuw veroverd door de Duitse muziekfilm. Vooral de vaderlandse jeugd was helemaal weg van de jonge Duitse sterren: van Caterina Valente tot Freddy Quinn, van Conny Froboess tot Peter Alexander.⁵⁸

Dibbets schetst hierbij dus een beeld waarbij duidelijk wordt dat de Nederlandse jeugd niet uitsluitend geïnteresseerd was in de Amerikaanse sterren, maar dat ook Europese sterren hun harten veroverden. Een mogelijke verklaring voor het feit dat Duitse filmsterren vaak worden besproken in Tienkamp is dus het feit dat Duitse films tien jaar na de bevrijding net zo populair werden als voor de oorlog.

Naar aanleiding van de bevindingen in dit hoofdstuk kan geconcludeerd worden dat filmsterren een belangrijke rol speelden in de tienerrubriek Tienkamp, maar in 1964 en 1965 qua hoeveelheid berichten wel ingehaald werden door muzieksterren. Ook werd duidelijk dat televisiesterren weinig tot geen plaats hadden in Tienkamp, wat te verklaren kan zijn door het feit dat televisie als gezinsmedium werd gezien; dit in tegenstelling tot film en muziek, waarvan de jeugd als belangrijke doelgroep werd beschouwd.⁵⁹ Vervolgens werd duidelijk dat zowel Europese als Amerikaanse filmsterren een grote rol speelden in de rubriek. Het beeld dat vooral Amerikaanse sterren populair waren, werd weliswaar bevestigd, maar werd ook genuanceerd omdat bleek dat ook Franse en Duitse filmsterren regelmatig werden besproken in Tienkamp.

⁵⁷ Dibbets, "Filmvertoning in Nederland," 410.

⁵⁸ Idem, 410-411.

⁵⁹ Van den Heuvel, "Oorden van vrijheid en vermaak. De herstructurering van de vrije tijd," 160-161.

HOOFDSTUK 3: PRIVÉ, PROFESSIONEEL EN MEER... DE MANIER WAAROP STERREN WERDEN BESPROKEN IN TIENKAMP

Om een volledig antwoord te kunnen geven op de hoofdvraag is het belangrijk om, naast de plaats van filmsterren in de rubriek, ook de manier waarop zij worden besproken te onderzoeken. In dit hoofdstuk zal dan ook een antwoord worden gegeven op de deelvraag: *op welke manier werd over filmsterren bericht in de tienerrubriek Tienkamp?*

Eerst wordt de inhoud van de artikelen in Tienkamp besproken aan de hand van verschillende thema's en voorbeelden. Alle aan filmsterren gerelateerde artikelen kunnen worden onderverdeeld in vier thema's, die in de volgende paragraaf uitgebreid worden geïntroduceerd en besproken. Per thema worden daarbij ook terugkerende onderwerpen besproken, subthema's als het ware. Er is dus niet gezocht naar vooraf bepaalde thema's maar begonnen bij de artikelen zelf en daaruit kwamen de thema's naar voren. Zo kan systematisch worden geanalyseerd op welke manier er over de filmsterren werd bericht.

In het tweede gedeelte van het hoofdstuk wordt meer gefocust op de wijze waarop lezers werden aangesproken. Dit zal, zoals in de inleiding al duidelijk is gemaakt, worden gedaan aan de hand van het artikel "You Are Invited to Participate: Interactive Fandom in the Age of the Movie Magazine" van Orgeron. Orgerons artikel heeft Amerikaanse fanmagazines als onderwerp en heeft dus een andere focus dan dit onderzoek, dat zich richt op een Nederlands dagblad.⁶⁰ Het artikel van Orgeron kan echter wel goed gebruikt worden om Tienkamp te onderzoeken, omdat haar artikel als voorbeeld kan worden gebruikt voor de manier waarop bepaalde strategieën kunnen worden geanalyseerd.

3.1 (Aanpak) Thema's

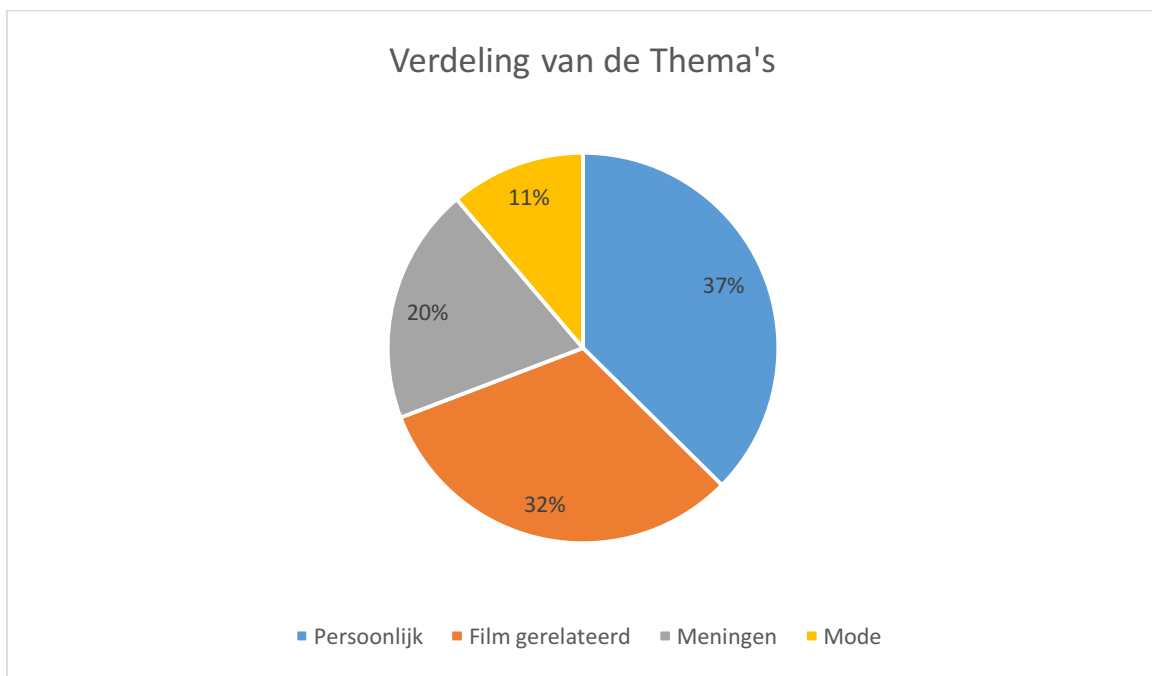
Eerst is de inhoud van de artikelen in Tienkamp die over filmsterren gaan geanalyseerd en geïnventariseerd welke thema's daarin aan de orde komen. Het bleek dat op basis hiervan alle aan filmsterren gerelateerde artikelen kunnen worden onderverdeeld in vier thema's:

- Film gerelateerd: binnen dit thema vallen alle artikelen die berichten over het professionele leven van filmsterren;
- Persoonlijk: in dit thema passen artikelen die met het persoonlijke leven van de filmster te maken hebben;

⁶⁰ Orgeron, "You are invited to Participate."

- Mode: binnen dit thema zijn artikelen te vinden waarin sterren in combinatie met mode en trends worden besproken;
- Meningen: onder dit thema vallen onder andere artikelen waarin de lezers om hun mening wordt gevraagd of waarin zij hun mening delen.

Sommige thema's kwamen vaker voor dan anderen, zoals te zien is in bijlage 3. In onderstaand diagram is de frequentie van de vier gekozen thema's opgenomen. Op deze manier wordt duidelijk welke thema's het vaakst voorkwamen in Tienkamp.

Afbeelding 5 De verdeling van de thema's in Tienkamp 1960-1965

In het diagram is te zien dat artikelen over het persoonlijke leven van sterren het meest voorkwamen, gevolgd door berichten met filmgerelateerde onderwerpen. In 20% van de artikelen waren meningen over filmsterren te vinden en in 11% van de artikelen werd een filmster besproken in combinatie met mode. De vier thema's zullen in deelparagrafen uitgebreid worden besproken en met voorbeelden worden geïllustreerd. Op deze manier wordt er een duidelijk beeld geschetst van de inhoud van de berichtgeving over filmsterren in Tienkamp en van de manier waarop hiermee werd ingespeeld op de opkomende jeugdcultuur.

3.1.1 Filmgerelateerd

Filmsterren zijn beroemd geworden door hun acteerwerk in bekende films, en het ligt daarom voor de hand dat zij vaak genoemd worden in combinatie met hun werk. In afbeelding 5 is te zien dat in 32% van de berichten over filmsterren hun professionele leven centraal stond, waaruit geconcludeerd kan worden dat jongeren door Tienkamp regelmatig op de hoogte werden gehouden

over het werk van hun favoriete sterren. Om welke artikelen het gaat, is te zien in het schema in bijlage 3.1. De onderwerpen binnen dit thema varieerden sterk, maar toch zijn er terugkerende onderwerpen te ontdekken. Bij het bestuderen van de artikelen komen drie onderwerpen naar voren die vaak terugkeerden: “(nieuwe) film”, “nieuwe filmsterren” en “reizen voor werk”.

In de meeste van de aan film gerelateerde berichten werd een nieuwe film besproken waarin een filmster te zien was. Maar liefst 14 van de 33 artikelen hadden een (nieuwe) film van een ster als onderwerp; deze artikelen zijn geel gemarkeerd in bijlage 3.1. Te zien is dat het voornamelijk ging om aankondigingen van nieuwe films, of het succes van de ster in combinatie met een nieuwe film. Een voorbeeld is het artikel over Johnny Halliday in de Tienkamp van 9 november 1963, te vinden in bijlage 4.1. Hierin werd aangekondigd dat Nederlandse bioscoopbezoekers binnenkort de eerste Europese western konden gaan zien met Johnny Halliday en Sylvie Vartan in de hoofdrollen.

Niet alleen waren er veel artikelen over nieuwe films van gelouterde sterren, maar er werd in Tienkamp ook regelmatig een rijzende ster besproken. In deze artikelen werd de ontdekking van een nieuwe ster besproken of kwamen acteurs of actrices voorbij die hun ambities om filmster te worden bespraken. Dit subthema – rijzende sterren – keerde in acht van de artikelen terug en is in bijlage 3.1 blauw gemarkeerd. Het beeld dat de berichten schetsten over hoe het is om een ster te worden, verschilde. Laura LaBelle en Piet Kroonenburg zijn vrij snel ontdekt en voor hen leek het succes makkelijk te komen.⁶¹ Voor Beatles-producer Brian Epstein en muzikant Trini Lopez was de filmwereld een uitstapje dat zij door hun succes in de muziek konden maken.⁶² In de andere berichten werd de weg naar sterrendom minder rooskleurig beschreven: Natalie Wood werkte bijvoorbeeld al vanaf haar jeugd hard aan haar acteercarrière, maar brak op 23-jarige leeftijd pas door.⁶³ Ook Thea Fleming en Katia Christine hebben volgens Tienkamp lange tijd erg hard moeten werken hun huidige positie in hun carrière te bereiken. De weg naar sterrendom werd in een aantal berichten als “zwaar” beschreven en het beroep als “vermoeiend en druk”. Maar de artikelen schetsten niet het beeld dat het onmogelijk was een ster te worden. De actrices werden neergezet als normale, hardwerkende meisjes die het vaak door hun enorme doorzettingsvermogen hebben gered. De jeugd werd door deze berichten dus op de hoogte gehouden van nieuw talent en kreeg tevens de les mee dat hard werken loonde.

Een ander onderwerp een aantal keer terugkeerde, was het feit dat sterren vaak moesten reizen voor hun werk. Zo werd in de Tienkamp van 26 juni 1961 besproken dat een aantal Nederlandse films en hun regisseurs naar het buitenland gingen voor festivals, en stond op 5 mei 1961 in Tienkamp dat de Duitse acteur en zanger Rex Gildo in Nederland was voor een

⁶¹ “Tienkamp,” *De Telegraaf*, 4-1-1964, 21; “Tienkamp,” *De Telegraaf*, 19-6-1965, 31.

⁶² “Tienkamp,” *De Telegraaf*, 10-10-1964, 31; “Tienkamp,” *De Telegraaf*, 13-2-1965, 33.

⁶³ “Tienkamp,” *De Telegraaf*, 23-3-1962, 13.

“werkbezoek”. Het derde artikel met een reislustige filmster als onderwerp is te vinden in bijlage 4.2 en daarin is te lezen dat de Duitse actrice Sabine Sinjen naar Parijs was vertrokken voor een hoofdrol in een film.⁶⁴ De artikelen onthielden zich van een mening, positief noch negatief, en waren simpelweg berichten die informeerden over werkbezoeken.

Naast de bovenstaande terugkerende onderwerpen zijn er ook acht artikelen die niet goed binnen een subthema passen; deze zijn groen gemarkeerd in de bijlage en verschillen sterk van elkaar. Het gedrag op de set of een een uitstapje naar modellenwerk kwamen aan bod, evenals fans en het onderwerp “tienesster.”

3.1.2 Persoonlijk

Eerder in dit hoofdstuk werd duidelijk dat de meeste berichten waarin filmsterren voorkwamen, hun leven buiten de film als onderwerp hadden. In 39% van de artikelen hield de *Telegraaf* de Tienkampers op de hoogte van het leven van hun favoriete sterren. Ook binnen dit thema waren weer onderwerpen te vinden die regelmatig terugkeerden. Zo hadden tien van de in totaal veertig berichten dagelijkse bezigheden of opvattingen van sterren als onderwerp; deze berichten zijn blauw gemarkeerd in bijlage 3.2. Het ging hier bijvoorbeeld om verdiensten, het kopen van een huis of vakanties. Deze artikelen zijn onder te verdelen in twee categorieën, die onderling min of meer tegengesteld zijn aan elkaar. In een aantal van de artikelen werd de filmster boven de normale mens geplaatst. Er werd bijvoorbeeld besproken dat ze hele dure huizen hadden gekocht of meer verdienden dan de president.⁶⁵ Ook was er een artikel waarin vreemd gedrag van Geraldine Chaplin werd besproken; zij scheen een levende slang in haar handtas te dragen.⁶⁶ In deze bovenstaande artikelen werden situaties besproken die voor de meeste mensen niet de standaard zijn, waardoor het leek of sterren weinig gemeen hadden met de jonge lezers. Andere artikelen beschreven de ster juist op een heel menselijke manier. Een voorbeeld is het artikel over Jill Haworth in de Tienkamp van 28 april 1961, waarin werd besproken dat ook filmsterren als zij gewoon naar school moeten. In dit artikel werd het leven van een filmster genormaliseerd, door duidelijk te maken dat zij hetzelfde doet als “normale” tieners. Hetzelfde geldt voor het artikel over Anja Bruning waarin zij vertelde na een dag op de set graag muziek te luisteren in een slobbertrui.⁶⁷ Op deze manier werden filmsterren als normale mensen geportretteerd, waardoor Tienkampers meer gemeen hadden met de sterren dan ze wellicht zouden denken.

⁶⁴ “Tienkamp,” *De Telegraaf*, 27-1-1961, 9.

⁶⁵ “Tienkamp,” *De Telegraaf*, 12-8-1960, 9; “Tienkamp,” *De Telegraaf*, 3-10-1964, 31; “Tienkamp,” *De Telegraaf*, 25-1-1963, 13.

⁶⁶ “Tienkamp,” *De Telegraaf*, 16-1-65, 35.

⁶⁷ “Tienkamp,” *De Telegraaf*, 16-12-1960, 17.

Vijftien van de veertig berichten hadden het gezinsleven en de relaties van de sterren als onderwerp. Deze artikelen gaven een kijkje in het privéleven van sterren en zijn geel gemarkeerd in bijlage 3.2. Naast huwelijken en scheidingen, kwamen ook geboortes en kinderen van beroemde sterren, die op hun beurt ook beroemd waren, aan bod. De inhoud van deze berichten was vooral informerend. Beroemdheden werden soms ook als voorbeeld gebruikt om maatschappelijke onderwerpen aan te kaarten. Zo werd in een artikel over de relatie met ouders door Hayley Mills besproken dat zij een goede relatie heeft met haar vader en moeder.⁶⁸ Beroemde kinderen passeerden ook vaak de revue, voornamelijk omdat dat zij het moeilijk vonden zelfstandig carrière te maken met hun beroemde achternamen.⁶⁹ Ook de combinatie beroemd zijn en een gezin hebben kwam aan bod. Een voorbeeld van een dergelijk artikel is het artikel uit de Tienkamp van 22 juni 1963, waarin werd geschreven hoe beroemde vrouwen hun carrière en gezin in balans wisten te houden. Het artikel ging over ruimtevaarster Valentina, maar in afbeelding 6 is te zien dat ook Liz Taylor en Judy Garland als voorbeeld werden gebruikt om te illustreren dat werk en gezin niet altijd te combineren zijn.

Ik weet dat er voorbeelden zijn van dergelijke huwelijken, die toch zeer geslaagd zijn. Maar hun mantel is gering, vergeleken bij de mislukkingen.

● **Ik denk bij voorbeeld aan LIZ TAYLOR. Eddie Fisher offerde zijn eigen carrière op ter wille van haar. Hij bleef altijd op het tweede plan. Men noemde hem zelfs „Mr. Taylor”. Dit huwelijk ging ten gronde. Lis Taylor had geen ontsag voor deze man, die niet, zoals Mike Todd, over haar domineerde.**

● **En dan JUDY GARLAND. Miss Showbusiness heeft eerst na vele teleurstellingen en inzinkingen het ware liefdegeluk gevonden.**

Afbeelding 6 Liz Taylor en Judy Garland als voorbeelden voor een moeilijke balans tussen carrière en gezin.

Ook hier werden filmsterren omschreven als normale mensen, die moeite moesten doen voor hun gezin. Tevens werd vermeld dat zij, net als normale mensen, trouwden en scheidden en dat ook dochters van bekende sterren hard moesten werken om carrière te maken.

De groen gemarkeerde berichten in bijlage 3.2 gaan vooral over het leven als tienerster. Zo kwam er een aantal tienerfeesten voorbij, maar ook de keerzijde van roem werd besproken. In deze

⁶⁸ “Tienkamp,” *De Telegraaf*, 7-9-1963.

⁶⁹ “Tienkamp,” *De Telegraaf*, 13-7-1962, 13; “Tienkamp,” *De Telegraaf*, 15-12-1962, 25; Tienkamp,” *De Telegraaf*, 3-10-1964, 31.

artikelen werd duidelijk gemaakt dat het leven als tienerster zwaar was. Het geromantiseerde beeld, dat veel Tienkampers wellicht hadden, werd genuanceerd door duidelijk te maken dat een tienerster zijn, hard werken is.

Het laatste subthema is de gezondheid van filmsterren. Deze berichten zijn roze gemarkeerd in bijlage 3.2 en spreken voor zich. Hierin kwam de gezondheidssituatie van sterren aan bod, maar bijvoorbeeld ook doodsoorzaken van sterren. Zo verontschuldigde Conny Froboess zich omdat ze door ziekte niet aanwezig kon zijn bij een Tienkamp-party.⁷⁰ In een van de artikelen werd besproken dat 150 acteurs en actrices een onderzoek wilden naar de dood van Jeff Chandler, die door een infectie na een ongeluk op een filmset overleed.⁷¹ Over Marilyn Monroe was 14 juli 1961 een bericht te lezen dat zij uit het ziekenhuis was ontslagen na een galblaasoperatie. Op 10 augustus 1962 werd echter bericht dat Monroe was overleden en superfans hier wellicht de reden voor waren. Het artikel was een aanval op de “overdreven eer voor sterren”. In deze berichten kwamen dus ook de negatieve kanten van het ster-zijn naar voren.

Concluderend kan gesteld worden dat het grootste gedeelte van de berichten over filmsterren details uit hun leven buiten de film bevatte. Tienkamp berichtte over alledaagse bezigheden en opvattingen, maar ook over het gezinsleven en de gezondheid van filmsterren. *De Telegraaf* informeerde de jeugd op deze manier over het leven van hun favoriete sterren en speelde op deze manier in op de interesse van de jeugd in hun idolen. In de berichten werden sterren en het leven als ster ook regelmatig in perspectief geplaatst, sterren werden veelal neergezet als mensen die heel hard moeten werken en helemaal niet zo’n geweldig leven hebben als in eerste instantie lijkt.

3.1.3 Mode

Mode in combinatie met filmsterren is het derde thema waarin onderwerpen uit Tienkamp zijn in te delen. Met 11% van de berichten is dit het minst omvangrijke thema. Toch zijn er binnen dit kleine thema ook enkele subthema’s te ontdekken. Zo zijn er enkele artikelen te vinden waarin sterren genoemd werden als voorbeeld bij een nieuwe trend; deze zijn in bijlage 3.3 aangegeven in het geel. Te zien is dat er een nieuwe modetrend was gebaseerd op het filmgenre de Western, en Audrey Hepburn werd genoemd als ster die deze trend volgde.⁷² Hetzelfde geldt voor de lak-look en jurkjes van het merk Reál, waarvan Sylvie Vartan als voorbeeld werd genoemd in Tienkamp.⁷³ Door middel

⁷⁰ “Tienkamp,” *De Telegraaf*, 23-12-1960, 11.

⁷¹ “Tienkamp,” *De Telegraaf*, 30-6-1961, 15.

⁷² “Tienkamp,” *De Telegraaf*, 2-3-1962, 15.

⁷³ “Tienkamp,” *De Telegraaf*, 4-9-1965, 33; “Tienkamp,” *De Telegraaf*, 11-9-1965, 35.

van deze berichten werden lezers op de hoogte gehouden van de modetrends die door hun favoriete sterren gevolgd werden.

Ook waren er twee artikelen te vinden waarin een soort sterren-merchandise werd besproken. In bijlage 3.3 is te zien dat het gaat om een artikel waarin werd vermeld dat er schoenen bestaan waarbij de favoriete filmster op de neus kan worden geprint en een tweede artikel waarin een nieuwe collectie zonnebrillen met de naam van een bekende ster of personage werd besproken.⁷⁴ Deze artikelen werden niet verkocht in Tienkamp, het bestaan van de schoenen als nieuwe rage werd simpelweg opgemerkt. En in het artikel over de zonnebrillen stonden verschillende stijlen besproken, waaronder een Hepburn montuur. Ook hier werd niet verwezen naar verkooppunten, het bestaan van de brillen werd alleen gemeld.

De mode van de Nederlandse jeugd was ook onderwerp van twee artikelen; deze zijn blauw gemarkeerd. In een artikel kwamen Amerikaanse tieners aan het woord die de Nederlandse jeugd "namaak filmsterren" noemden, vanwege hun stijl.⁷⁵ In het tweede artikel werd geschreven dat James Dean een groot rolmodel is voor de mode van Nederlandse jongeren, maar dat dit lang niet altijd even positief is. Volgens het artikel was het volgen van deze trend namelijk onderdeel van de "te-rage" waarbij teveel tieners zich als James Dean zouden kleden.⁷⁶ De term te-rage is gebaseerd op een ingezonden brief waarin de 17-jarige Yvonne haar ongenoegen uitte over Nederlandse jongens. Volgens Yvonne willen de Nederlandse jongens zich allemaal "(...) TE groot voordoen. Ze willen TE veel drinken en ze willen TE opvallend gekleed gaan. En waarom? Alleen maar omdat ze denken op deze wijze meer indruk op ons, meisjes te maken." Brigitte antwoordt vervolgens op deze brief door wat dingen te noemen die zij TE vindt en zij erkent het bestaan van de te-rage onder Nederlandse jongens, die Yvonne noemde. Deze twee artikelen behandelden dus trends onder de Nederlandse jeugd, die beide keren niet positief gepresenteerd werden.

De artikelen binnen het vierde subthema, gemarkeerd met groen, bespraken de stijl en mode van bekende sterren. Dit is anders dan het eerste subthema, waarin de sterren als voorbeeld van trends werden genoemd, omdat in dit geval hun eigen stijl werd besproken. Hieronder vallen onder andere de twee artikelen over de kleding van Brigitte Bardot en het feit dat zij een nieuwe haarlok introduceerde.⁷⁷ Door middel van deze artikelen kregen lezeressen de mogelijkheid dezelfde haar- en klederdracht als Bardot te nemen. In het artikel over haar kleding werd zelfs ook gezegd dat een dag nadat zij een japon droeg, 30.000 meisjes dezelfde japon aanschafden; zij werd in dit geval dus neergezet als trendsetter. In een ander artikel werd de make-up van Brigitte Bardot en Sophia Loren

⁷⁴ "Tienkamp," *De Telegraaf*, 20-7-1962, 13; "Tienkamp," *De Telegraaf*, 1-6-1963, 16.

⁷⁵ "Tienkamp," *De Telegraaf*, 28-10-1960, 13.

⁷⁶ "Tienkamp," *De Telegraaf*, 30-9-1960, 13.

⁷⁷ "Tienkamp," *De Telegraaf*, 2-11-1962, 15; "Tienkamp," *De Telegraaf*, 9-11-1963, 35.

besproken, en het laatste artikel in deze categorie besprak het hoofddeksel van Jeanne Moreau. In dit artikel werd vermeld dat Moreau de rage van het dragen van mannenpetten voor vrouwen begon.⁷⁸ Twee van deze artikelen zetten de filmster dus letterlijk neer als trendsetter. Met deze artikelen, waarin letterlijk werd beschreven hoe de sterren zich kleedden, nodigde Tienkamp de lezers dus indirect uit zich hetzelfde te kleden als hun favoriete ster. In het artikel over de japon van Brigitte Bardot stond zelfs letterlijk dat dezelfde japon gekocht kon worden, 30.000 meisjes hadden dit immers al gedaan.

In Tienkamp konden de lezers dus berichten vinden over trends die hun favoriete sterren volgden of initieerden. Ook dit kan gezien worden als een manier waarop *de Telegraaf* inspeelde op de opkomende jeugdcultuur. In het eerste hoofdstuk werd duidelijk dat de Nederlandse jongeren, volgens Van Elteren en Van den Heuvel, Amerikaanse filmsterren als voorbeeld zagen. Door de stijl van filmsterren te bespreken bood *de Telegraaf* jongeren dus de mogelijkheid zich als hun favoriete ster te kleden.

3.1.4 Meningen

Het laatste hoofdstuk is "Meningen", te vinden in bijlage 3.4. Onder dit thema vallen alle artikelen waarin specifiek meningen werden gevraagd of gegeven door en over filmsterren. In 20% van de artikelen was dit het geval en ook hier is een aantal subthema's te onderscheiden; namelijk "meningen van sterren", "vraag naar meningen van lezers", "meningen van lezers" en "filmgerelateerde meningen".

Er waren twee artikelen waarin sterren hun mening lieten horen, in beide gevallen over fanclubs. Dit was een waarschuwing voor de lezers om voorzichtig te zijn met fanclubs, omdat ze vaak nep waren. Hierover was onder andere te lezen in een artikel uit de Tienkamp van 10 februari 1961, waarin filmster Sandra Dee zegt niet te houden van fanclubs. Deze zijn een blok aan het been voor sterren, omdat het vaak bijna commerciële instellingen zijn, die valse berichten sturen uit naam van de sterren. Dee zegt dat fans beter via een persoonlijke weg kunnen proberen de sterren te berichten. Dit artikel is terug te lezen in bijlage 4.3.

In veel gevallen werd in de rubriek de lezers gevraagd naar hun mening over bepaalde sterren, waarmee zij werden gestimuleerd brieven in te zenden. Een voorbeeld daarvan is een artikel van 18 november 1960, waarin Tienkampers werd gevraagd wat ze van "Het probleem Presley" vonden. Zoals te zien is in bijlage 3.4 waren er nog vijf andere artikelen waarin de mening over specifieke sterren of tienersterren in het algemeen werd gevraagd; deze artikelen zijn geel gemarkeerd. In veel gevallen zat er een negatieve ondertoon in de artikelen die om de mening van

⁷⁸ "Tienkamp," *De Telegraaf*, 9-9-1960, 9; "Tienkamp," *De Telegraaf*, 30-3-63, 31.

lezers vroegen. Met de woordkeuze “het probleem Presley” werd direct al een negatieve toon gezet over dit onderwerp, de aanleiding was dan ook de brief van een lezeres die Presley meer dan zat was. “Tienkamptieners” Bob en Brigitte gaven in dit artikel ook alvast hun mening en waar Bob het absoluut niet eens was met de negatieve mening over Presley, kon Brigitte zich goed in de mening van de lezeres vinden. Zij vond Presley overschat en gooide zijn platen het liefst uit het raam.⁷⁹ In het artikel waar om de mening over Brigitte Bardot werd gevraagd, gaven Bob en Brigitte ook hun eigen mening. Bob vond haar een “zielig meisje” en Brigitte noemde haar onder andere een “geforceerd sterretje”. Het negatieve beeld dat de redactie van Tienkamp klaarblijkelijk had van Brigitte Bardot werd vooral gekoppeld aan haar gebrek aan talent. Ook het feit dat zij in eerste instantie alleen beroemd was geworden met haar uiterlijk werd een minpunt genoemd. Zij was volgens Bob tevens een “zielig meisje” omdat haar hele leven en carrière bestaan uit schandalen.⁸⁰ In dit geval werd Brigitte Bardot dus op een negatieve manier gepresenteerd door de redactie van Tienkamp, wat de mening van de lezers ook op een negatieve manier zou kunnen hebben beïnvloed. In een ander artikel werd over tienersterren gevraagd of zij hun roem wel verdienden. De negatieve ondertoon werd gekoppeld aan een gebrek aan talent dat de tienersterren in kwestie zouden hebben. Het gebrek aan talent kwam al naar voren in de kritiek op Presley en Bardot die Bob en Brigitte gaven, en bij de tienersterren zou hun weinige ervaring het gebrek aan talent veroorzaakt hebben. Het kwam dus een aantal keer voor dat sterren op een negatieve manier werden gepresenteerd in Tienkamp, waarmee de meningen van de lezers wellicht ook negatief werden beïnvloed. Het negatieve beeld werd in de artikelen voornamelijk gekoppeld aan een gebrek aan talent dat de betreffende filmsterren zouden hebben. Op deze artikelen kwam een antwoord van veel jonge lezers en dat is het volgende subthema.

In zeven artikelen werden de meningen van Tienkampers besproken, vaak naar aanleiding van een van de bovenstaande artikelen. Tieners lieten in deze brieven weten wat ze van bepaalde sterren of van tienersterren in het algemeen vonden. Uit de brieven die werden getoond in Tienkamp, bleek dat tieners Brigitte Bardot inderdaad zat waren en vonden dat zij te vaak besproken werd in de media. Elvis Presley zagen zij echter niet als “probleem”. In bijna elke geplaatste brief vonden de lezers Presley geweldig, mede door zijn charme en zangtalent. Over tienersterren gaven de getoonde lezersbrieven van 14 april 1961 aan dat de meeste lezers vonden dat deze sterren veel te jong beroemd werden en daarom weinig talent en ervaring hadden. Uit de geplaatste brieven kwam de algemene mening naar voren dat tienersterren hun roem in veel gevallen niet waard waren. Een kleinere groep tieners vond dat tienersterren ook voordelen had. In de Tienkamp die op

⁷⁹ “Tienkamp,” *De Telegraaf*, 18-11-1960, 15.

⁸⁰ “Tienkamp,” *De Telegraaf*, 7-10-1960, 11.

16 juni datzelfde jaar verscheen, bleken tieners het echter opnieuw eens te zijn met de berichten waarin de kwaliteit van tienersterren werd betwist. De meerderheid van de tieners vond de verering van sterren onzin en vond dat tienersterren te weinig ervaring hadden.⁸¹ Uit de hierboven genoemde ingezonden brieven die in de rubriek werden getoond, lijkt dus geconcludeerd te kunnen worden dat de tieners in de meeste gevallen de negatieve meningen van de redactie deelden. Het is wel belangrijk stil te staan bij het feit dat deze brieven door de redactie geselecteerd werden en dat er wellicht meer brieven met een tegengeluid waren dan in de rubriek getoond werden. In de vorige alinea werd duidelijk dat de redactieleden de sterren regelmatig op een negatieve manier presenteerden, zij zouden er dus voor gekozen kunnen hebben voornamelijk brieven te selecteren die hun negatieve beeld bevestigden.

Het vierde subthema behelst alle aan film gerelateerde meningen; deze artikelen zijn in tabel 3.4 blauw gemarkeerd. In het eerste artikel uit de Tienkamp van 7 april 1961 werd een Italiaanse film besproken die in Tienkamp "Later zul je dansen" werd genoemd. Deze film ging speciaal voor een aantal Tienkampers in première. De inhoud van de film werd behandeld, maar ook de meningen van Tienkampers die zich maar moeilijk in het zware leven van de arme hoofdpersoon uit de film konden verplaatsen.⁸² Later dat jaar was er een recensiewedstrijd naar aanleiding van een andere Italiaanse film. In de Tienkamp van 21 april 1961 werden de Tienkampers opgeroepen hun recensie in te sturen en daarmee kans te maken op geldprijzen. In de week daarna kregen de beste recensies een plaats en werden de winnaars van de respectievelijk vijftig, dertig en twintig gulden bekendgemaakt.⁸³ Het laatste artikel dat film inhoudelijk behandelde, was een artikel dat op 16 februari 1962 verscheen en meteen een maatschappelijk onderwerp aankaartte. Het artikel was geschreven naar aanleiding van het feit dat er steeds meer Hollywoodfilms verschenen waarin de hoofdpersonages een heel groot leeftijdsverschil hadden. In het artikel beschreef "Tienkamper" Brigitte dat een groot leeftijdsverschil tussen personages in films op dat moment een succesformule leek te zijn. Zij gaf hierbij tevens aan dat verliefd worden op een man die haar vader had kunnen zijn tegen haar principes was. Zij had het idee dat veel meisjes hier anders over dachten en haar ouderwets zouden vinden; deze meningen wilde zij peilen in het artikel. Omdat Brigitte zichzelf neerzette als "ouderwets", omdat zij niet positief tegen leeftijdsverschil in een relatie aankeek, leek het alsof dit onderwerp op dat moment een nieuw fenomeen was en daarmee modern voor die tijd. Brigitte schreef veel Nederlandse meisjes te hebben gesproken die juist graag een relatie met een oudere man zouden willen. Volgens Brigitte waren deze meisjes vooral op zoek naar zekerheid en stabiliteit. In dit artikel werd via

⁸¹ "Tienkamp," *De Telegraaf*, 16-6-1961, 13.

⁸² "Tienkamp," *De Telegraaf*, 07-04-1961, 17. Naast de vermelding in Tienkamp is er geen informatie te vinden over deze film.

⁸³ "Tienkamp," *De Telegraaf*, 28-4-1961, 15.

filmsterren dus een, volgens Brigitte, modern onderwerp aangekaart, waarover de redactie echter wel een traditioneel standpunt behield en een dergelijke relatie niet stimuleerde. Dit is een goed voorbeeld van een aanpak waarbij filmsterren werden gebruikt om een maatschappelijk onderwerp, waar tieners mee te maken hadden, aan te kaarten. Deze vier artikelen behandelden films dus inhoudelijk en speelden in het laatste geval ook in op maatschappelijke kwesties met een filmsituatie als voorbeeld.

Uit de analyse van Tienkamp kwam naar voren dat de berichtgeving over sterren gekoppeld werd aan vier thema's, te weten "filmgerelateerd", "persoonlijk", "mode" en "meningen". Iets meer dan een derde van de berichten ging over het persoonlijk leven van de sterren en informeerde de lezers over hun alledaagse leven, hun gezinsleven en hun gezondheid. Iets minder dan een derde van de berichten was filmgerelateerd en ging voornamelijk over nieuwe filmprojecten en opkomende filmsterren. Een vijfde van de berichten valt onder het thema meningen en daarin werden meningen gevraagd en gegeven door en over filmsterren. Net iets meer dan een tiende van de artikelen ging over mode en werd met namen aandacht besteed aan trends die filmsterren daarin volgden of zetten.

In de volgende paragraaf wordt dieper ingegaan op hoe de lezers werden aangezet om 'mee te doen' met de sterren.

3.2 Meer dan alleen lezen: Hoe Tienkamp een actieve houding stimuleerde

In deze paragraaf zal dieper worden ingegaan op het activerende karakter van de rubriek, door te analyseren of bepaalde strategieën voorkwamen om lezers er meer bij te betrekken. Dit is belangrijk voor het onderzoek, omdat na analyse van de inhoud, zoals beschreven in de vorige paragraaf, naar voren kwam dat Tienkamp jongeren actief aansprak. Het artikel "You Are Invited to Participate: Interactive Fandom in the Age of the Movie Magazine" van Marsha Orgeron zal hierbij als voorbeeld dienen voor het benoemen van dergelijke strategieën. Eerst zal het artikel van Orgeron uitgebreid worden behandeld en vervolgens zullen de strategieën uit Tienkamp worden besproken die na analyse naar voren kwamen.

3.2.1 "You are invited to Participate"

Marsha Orgeron onderzoekt in haar artikel "'You Are Invited to Participate': Interactive Fandom in the Age of the Movie Magazine" de plaats die fans innemen in de sterrencultuur. Dit doet zij door op fanbladen te focussen. In dat opzicht verschilt haar onderzoek dus van het onderzoek in deze scriptie, omdat in dit onderzoek een dagblad, te weten *de Telegraaf*, wordt geanalyseerd. Ondanks

de verschillen, heeft *de Telegraaf*, met de rubriek Tienkamp, hetzelfde doel als fanbladen, namelijk het bereiken en tevredenstellen van een beoogd publiek. Orgeron beargumenteert in haar artikel dat berichten in fanbladen niet alleen reservoirs met informatie zijn over hoe kijkers films “gebruiken”, maar dat het ons ook naar andere informatie kan leiden. Bijvoorbeeld hoe kijkers of fans omgaan met de filmindustrie. Daarbij doet Orgeron vooral onderzoek naar hoe deze bladen hun lezers en hun gedrag probeerden te sturen. Het onderzoek van Orgeron heeft twee kanten en onderzoekt twee verschillende dimensies van fanbladen en hun lezers. In het eerste gedeelte van het onderzoek wordt er op de fanbladen zelf gefocust en bespreekt Orgeron drie strategieën die fanbladen gebruikten om lezers actiever bij het blad en de sterrencultuur te betrekken. Het tweede deel van Orgerons onderzoek is erop gericht er achter te komen hoe de fans de bladen lasen en hoe zij, onder andere op de eerder genoemde strategieën, reageerden.⁸⁴ Hoe de fans de bladen lasen en erop reageerden analyseert Orgeron aan de hand van fanmail, waarmee zij een enigszins concreet beeld stelt te kunnen schetsen. Fanmail is volgens Orgeron een belangrijk element voor het onderzoek naar fandom, dat te vaak onderbelicht blijft.⁸⁵ In deze scriptie wordt echter alleen het eerste deel van het artikel van Orgeron gebruikt, om strategieën te ontdekken in Tienkamp die, net als in de fanbladen die Orgeron beschrijft, worden toegepast om lezers actiever bij de rubriek te betrekken. In deze paragraaf zullen de drie strategieën die Orgeron in het eerste deel van haar artikel noemt, worden besproken. In paragraaf 3.2.2 volgen de strategieën uit Tienkamp.

Er waren volgens Orgeron drie hoofdstrategieën die fanbladen gebruikten om interactiviteit te stimuleren. De eerste is dat er in fanbladen vaak om meningen en brieven werd gevraagd van de lezers. De bladen lieten fans vaak denken dat hun mening invloed had op bijvoorbeeld de carrière van de ster en dat ze door het insturen van hun meningen deel uitmaakten van het “celebrity discours.” Aan fanbrieven heeft de industrie zelf ook veel, volgens Orgeron, omdat ze door deze brieven weten welke sterren geliefd zijn bij het publiek.⁸⁶ Dit was waarschijnlijk ook het geval bij Tienkamp. De redactie van *de Telegraaf* kon aan de hand van lezersbrieven bepalen over welke populaire sterren het best te berichten. Of mensen uit de filmindustrie de brieven in Tienkamp lasen, is moeilijk te achterhalen en valt ook sterk te betwijfelen. Tienkamp was immers niet hoofdzakelijk een entertainmentrubriek en er was ook regelmatig helemaal geen filmnieuws in te vinden. Zoals gezegd is het echter moeilijk te achterhalen of mensen uit de industrie Tienkamp lasen en hier kunnen dan ook geen harde uitspraken over worden gedaan. In de fanbladen die Orgeron bespreekt was het wel degelijk het geval dat mensen uit de filmindustrie de brieven in die bladen lasen. Toch waren volgens Orgeron fanbladen zeker niet alleen belangrijk voor de filmindustrie, maar konden de

⁸⁴ Orgeron, “You are invited to Participate,” 3.

⁸⁵ Idem, 16-18.

⁸⁶ Idem, 5.

brieven, en het feit dat lezers zich belangrijk voelden, ook veel opleveren voor de fanbladen zelf. Volgens Orgeron probeerden fanbladen met dit gevoel van eigenwaarde van lezers meer abonnementen en verkopen van het magazine af te dwingen.⁸⁷ Of de fanbladen inderdaad succesvoller werden door de bovenstaande strategie, laat Orgeron in het midden, dit is dan ook moeilijk te onderzoeken.

Een tweede manier waarop activiteit werd gestimuleerd in fanbladen, was het gebruik van sterren in reclame. Hierbij stimuleerden de fanbladen zelfverbetering bij de lezers, in de praktijk vooral lezeressen. Zij speelden vaak in op onzekerheden bij de lezers, die overwonnen zouden kunnen worden door bepaalde producten aan te schaffen.⁸⁸ Deze strategie sloot ook goed aan bij de belangen van adverteerders in de fanbladen: de lezeressen konden “dezelfde producten” kopen die de sterren gebruikten.⁸⁹ Op het witte doek zagen vrouwen vaak hun ideale zelf en in reclames werd indirect de belofte gedaan dat ze dat ideaal met de producten en kleding uit de reclame konden bereiken.⁹⁰ Door de fanbladen te lezen, konden lezers zich dus als een ster kleden en om het makkelijk te maken konden de producten ook nog via de bladen gekocht worden. Dit was dus een strategie van fanbladen om lezers bij het blad, maar ook bij de sterrencultuur betrokken te houden.⁹¹

De derde strategie voor het stimuleren van interactiviteit was volgens Orgeron het gebruik van wedstrijden. Wedstrijden waren volgens Orgeron de kers op de taart, na de reacties, meningen en de wens er als een ster uit te zien.⁹² Wedstrijden kwamen in fanbladen in veel verschillende vormen voor; soms werden recensies en meningen beloond, maar soms waren er ook look-a-like wedstrijden waarbij fans iets konden winnen door er als een ster uit te zien.⁹³ Deze wedstrijden waren een derde manier om lezers aan het blad te binden en dichter bij de sterrencultuur te laten komen.

In het volgende en laatste gedeelte van dit hoofdstuk zullen de strategieën worden besproken die Tienkamp gebruikt om lezers aan te spreken en meer te betrekken bij de rubriek.

3.2.2 De strategieën van Tienkamp

Naast het feit dat duidelijk is geworden dat Tienkampers met uiteenlopende onderwerpen op de hoogte werden gehouden van het leven van sterren, kwam bij het analyseren van de inhoud van de artikelen ook naar voren dat er vaak om meningen over sterren werd gevraagd. De jeugd werd gestimuleerd om actiever met Tienkamp bezig te zijn dan alleen het wekelijks lezen van de rubriek.

⁸⁷ Orgeron, “You are invited to Participate,” 6.

⁸⁸ Idem, 9.

⁸⁹ Idem, 3.

⁹⁰ Idem, 9.

⁹¹ Idem, 12.

⁹² Idem, 13.

⁹³ Idem, 13.

Om de jeugd te activeren, werden verschillende strategieën gebruikt, die hieronder besproken zullen worden.

Een van de belangrijkste strategieën die Tienkamp gebruikte om lezers te betrekken, komt overeen met een strategie die Orgeron bespreekt. Volgens Orgeron zorgde het vragen van de mening van fans ervoor dat deze een bepaald gevoel van macht kregen. Lezers hadden vaak het idee dat zij met hun ingezonden meningen de carrière van de sterren konden beïnvloeden.⁹⁴ Voorbeelden van de door Tienkamp gevraagde meningen, zijn die over Elvis Presley en Brigitte Bardot. In deze artikelen werd een oproep gedaan brieven te schrijven en werd van de lezers dus een handeling gevraagd. Een ingezonden brief was de aanleiding voor een artikel over Bardot; doordat deze brief behandeld werd, kregen lezers het idee dat zij iets konden veranderen aan de rubriek. In dit geval konden zij niet de carrière van Brigitte Bardot beïnvloeden, iets wat lezers wel dachten te kunnen in fanbladen, volgens Orgeron. Lezers van Tienkamp kregen echter wel het idee dat ze de hoeveelheid berichten over Bardot in de krant konden beïnvloeden. In de Tienkamp van 14 oktober 1960 stond immers dat een recordaantal brieven was ontvangen van tieners die hun mening over Bardot wilden delen. Uit de reacties bleek volgens "Bob en Brigitte" dat het merendeel van de Nederlandse tieners Bardot "niet meer zag zitten." De Tienkampschrijvers zeiden hier het volgende over: "Het antwoord is duidelijk. De meeste Tienkampers zijn anti-Bardot en dat is van ons dan ook een reden niet meer woorden dan strikt noodzakelijk is aan deze geforceerde ster zonder te bewonderen capaciteiten te besteden."⁹⁵ Het leek er dus op dat de brieven het beoogde effect hadden en dat de lezers werkelijk invloed hadden op de berichtgeving omtrent Brigitte Bardot. Of dit echt het geval was, valt overigens te betwijfelen; Brigitte Bardot ontbrak na dit artikel geen enkel jaar in de rubriek. Een aantal jaar werd zij zelfs twee keer besproken, zoals te zien in bijlage 2. In het schema is ook te zien dat dit vaker was dan de meeste andere sterren en het lijkt er dus op dat er uiteindelijk toch geen gehoor werd gegeven aan de ingezonden meningen van de Tienkampers. Er werd door *de Telegraaf* echter net als in fanbladen op deze manier wel degelijk gesuggereerd dat de meningen van de lezers belangrijk waren.

Een andere strategie die *de Telegraaf* in Tienkamp leek te gebruiken, was het bespreken van mode in combinatie met filmsterren. Dit is een iets andere strategie dan die Orgeron bespreekt, die het voornamelijk over reclames met sterren heeft. Volgens Orgeron wilden lezers van fanbladen er vaak net zo mooi uitzien als hun favoriete filmster, door bijvoorbeeld het gebruiken van bepaalde schoonheidsproducten.⁹⁶ Deze advertentiestrategie wordt ook besproken door Kathy Fuller in het hoofdstuk "*Photoplay, Movie Fans, and the Marketplace*" van haar boek *At the Picture Show*. In dit

⁹⁴ Orgeron, "You Are Invited to Participate, 5.

⁹⁵ "Tienkamp," *De Telegraaf*, 14-10-1960, 11.

⁹⁶ Orgeron, "You Are Invited to Participate," 9.

hoofdstuk bespreekt Fuller de verhoudingen tussen filmfans en de consumptiemaatschappij aan de hand van het filmland *Photoplay*.⁹⁷ In dit hoofdstuk bespreekt zij hoe *Photoplay* heel actief was in het trekken van adverteerders en plaatsen van reclames met sterren op hun pagina's. Net als Orgeron, benadrukt Fuller dat deze advertenties de belofte boden er hetzelfde uit te kunnen zien als filmsterren; om deze reden werden bijvoorbeeld vaak filmactrices ingezet in reclames voor schoonheidsproducten.⁹⁸

In Tienkamp was er geen sprake van reclames met sterren en werd deze reclamestrategie dus niet gebruikt; toch had het wel zijn eigen manier om de jeugd de mogelijkheid te geven er als hun favoriete ster uit te zien door zich op dezelfde manier te kleden. Zoals eerder gemeld werd er in Tienkamp regelmatig over de mode en stijl van filmsterren geschreven. Sterren werden door Tienkamp dus ingezet als modevoorbeelden en dit is zeker ook te beschouwen als een strategie om de lezers betrokken te houden bij de rubriek en hun favoriete ster. Dit soort artikelen past goed binnen het "making do"-concept, dat onder andere wordt besproken door Mark Duffett in zijn boek *Understanding Fandom: An Introduction to the Study of Media Fan Culture*. Duffett bespreekt dat fans vaak dichtbij hun favoriete ster willen zijn, of zoveel mogelijk op een bepaalde ster willen lijken zonder echt te denken dat ze de ster zijn: "It's from such motivation that fandom springs, making do with commodities and objects that fill the fans' needs only secondarily, as substitutes for a closeness that [...] can never be fully realized."⁹⁹ De massacultuur speelt dus in op gevoelens die fans hebben door de "mogelijkheid" te bieden je hetzelfde te kunnen kleden of opmaken als je favoriete ster. Hierdoor wordt volgens Duffet een behoefte vervuld waar de fans "genoegen mee nemen". Fuller bespreekt dit gevoel, dat door Duffet "making do" wordt genoemd, ook in combinatie met de strategie van advertenties die hierboven is genoemd. Fuller zegt hier onder andere het volgende over:

" Advertisers using moviestar endorsements, then, walked a narrow path between succes and disaster. Fans wanted to think of movie stars as already perfect; but they also wanted to be as much like their favorite stars as possible, and these products held out the hope of effecting the transformation, or at least temporarily creating the illusion of the star's beauty and glamour."¹⁰⁰

⁹⁷ Kathy Fuller, *At the Picture Show: Small-town audiences and the creation of movie fan culture*, Smithsonian Inst Pr, 1996, 150.

⁹⁸ Fuller, *At the Picture Show*, 158.

⁹⁹ Mark Duffet, *Understanding fandom: An introduction to the study of media fan culture*, Bloomsbury Publishing USA, 2013, 97.

¹⁰⁰ Fuller, *At the Picture Show*, 158.

Zonder het “making do” te noemen bespreekt Fuller hier hetzelfde concept. Het dragen van dezelfde kleding of gebruiken van dezelfde producten als filmsterren, geeft de lezers het gevoel dat zij hiermee tijdelijk de schoonheid van sterren kunnen ervaren. Hiermee wordt dus ook de behoefte vervuld er hetzelfde als een ster uit te zien, waardoor een tijdelijke “closeness” wordt gecreëerd door het gebruiken van het product dat filmsterren ook gebruiken. Tienkamp leek met de bovenstaande artikelen, waarin de mode van sterren wordt besproken, dus ook te proberen deze “closeness” te creëren, want door precies te beschrijven hoe sterren zich kleedden, gaven zij lezers direct de mogelijkheid zich hetzelfde te kleden.

De “closeness” die Duffet bespreekt, werd ook op een andere manier gesimuleerd in Tienkamp. In het vorige hoofdstuk werd duidelijk dat de meeste berichten het persoonlijke leven van filmsterren als onderwerp hadden. Dit kan ook gezien worden als strategie om lezers betrokken te houden bij de rubriek en in dit geval het leven van de sterren. Volgens Duffet zoeken fans naar een bepaalde “closeness” tot hun favoriete ster, die tijdelijk kan worden gerealiseerd met bepaalde producten. Maar ook het zoveel mogelijk weten over het privéleven van een ster kan een bepaalde “closeness” bewerkstelligen. Het lezen over het gezinsleven van Liz Taylor of Judy Garland, of over de galblaasoperatie van Marilyn Monroe gaf lezers wellicht het gevoel de sterren te kennen en de mogelijkheid met hen mee te leven. Daarnaast zorgden deze berichten ook voor een bepaalde vorm van normalisatie – een galblaasoperatie zou immers iedereen kunnen overkomen – die Tienkampers het gevoel gaf zich met de filmsterren te kunnen identificeren. Deze identificatie zou op zijn beurt ook in de behoefte aan “closeness” kunnen voorzien.

De laatste strategie die in Tienkamp voorkwam, en die ook besproken wordt door Orgeron, was het houden van wedstrijden. Fans konden bepaalde antwoorden, meningen of recensies insturen waarmee ze prijzen konden winnen. De prijzen varieerden van prijzengeld tot een ontmoeting met een bepaalde filmster.¹⁰¹ In Tienkamp werd deze strategie regelmatig gebruikt. Een voorbeeld was een bericht van 7 april 1961, waarin de Tienkampers werden opgeroepen een brief te sturen naar de redactie. De eerste honderd inzenders van een brief wonnen een kaartje voor een tienerparty met de Duitse filmster Heidi Brühl.¹⁰² Er was vaker sprake van een filmgerelateerde wedstrijd in Tienkamp. Er werd bijvoorbeeld een kaart voor een feestje met Conny Froboess weggegeven en er kon geld gewonnen worden door een recensie in te sturen van de film *DE DICTATOREN*.¹⁰³ Ook deze fanblad-strategie werd dus door *De Telegraaf* ingezet. Deze winacties zijn duidelijk te vergelijken met de wedstrijden die Orgeron benoemt en stimuleren een actieve houding

¹⁰¹ Orgeron, "You Are Invited to Participate," 13.

¹⁰² "Tienkamp," *De Telegraaf*, 7-4-61, 17.

¹⁰³ Tienkamp, *De Telegraaf*, 16-12-1960; Tienkamp, *De Telegraaf*, 21-4-1961; Er is weinig terug te vinden over deze film na research. Welke film precies wordt bedoeld is dus niet geheel duidelijk.

bij de lezers. In de Tienkamp van de week na de Heidi Brühl-oproep was bijvoorbeeld te lezen dat er “vele honderden” brieven waren ontvangen. Op basis van daarvan zou dus aangenomen kunnen worden dat deze “wedstrijdstrategie” inderdaad een actieve houding bij lezers stimuleerde.

In dit hoofdstuk werd duidelijk dat Tienkamp met filmgerelateerde berichten, maar ook berichten over het privéleven van sterren, mode en meningen, inspeelde op de opkomende jeugdcultuur in Nederland. Tevens werd duidelijk dat door middel van verschillende strategieën een actieve houding gestimuleerd werd bij de lezers, die hierdoor meer bij de rubriek werden betrokken.

CONCLUSIE

De jaren 1955 tot en met 1965 vormden een belangrijke periode voor de opkomende jeugdcultuur in Nederland. De herindeling van de vrije tijd en meer welvaart zorgden er onder andere voor dat jongeren langer op school konden blijven en dat hun leven er heel anders uitzag dan dat van de generaties voor hen. Op zoek naar een eigen identiteit vonden Nederlandse tieners hun voorbeeld in filmsterren die zij op het witte doek zagen.

In de bestaande theorie over film-fandom van de Nederlandse jeugd in de jaren 1955 tot en met 1965 zijn geen onderzoeken opgenomen waarin de focus op dagbladen lag. Daarom is er in deze scriptie gepoogd te onderzoeken hoe de jongeren via dit medium, specifiek *de Telegraaf*, met filmsterren in aanraking kwamen. Jongeren die geen fanbladen op de mat kregen, werden immers onder andere via dagbladen op de hoogte gehouden. Om de bestaande kennis in Nederland op het gebied van fandom onder de jongerencultuur met informatie over dagbladen te kunnen verrijken, is in deze scriptie een antwoord gezocht en gevonden op de volgende hoofdvraag:

Op welke manier werd er van 1960 tot en met 1965 in de Telegraaf, door middel van berichtgeving over filmsterren in de jeugdrubriek Tienkamp, ingespeeld op de opkomende jeugdcultuur?

Om dit in kaart te kunnen brengen is onder andere de plaats die filmsterren innamen in de tienerrubriek onderzocht. Allereerst werd duidelijk dat ondanks dat Tienkamp niet hoofdzakelijk op entertainment gericht was, filmsterren toch een aanzienlijke rol speelden. In ieder van de onderzochte jaren kwamen in meer dan 25% van de Tienkamp-afleveringen een of meerdere artikelen voor met filmsterren als onderwerp. Wat verder opvalt, is dat televisiesternen nauwelijks plek kregen in Tienkamp. Dit komt niet overeen met het beeld dat Mark van den Heuvel in zijn artikel "Oorden van vrijheid en vermaak" schetst over de populariteit die dit nieuwe medium genoot in de onderzochte periode.¹⁰⁴ Tot slot heeft het onderzoeken van de plaats van filmsterren in Tienkamp tot nieuwe inzichten geleid wat betreft de mogelijke dominantie van Anglo-Amerikaanse filmsterren. Auteurs Van Elteren en Righart stellen in hun artikelen dat het vooral filmsterren uit deze filmcultuur waren waar jongeren naar opkeken.¹⁰⁵ Hoewel het inzicht van Van Elteren en Righart na analyse gedeeltelijk werd bevestigd – Amerikaanse sterren werden immers het meest besproken – bleken ook Europese sterren een aanzienlijke rol te spelen. De onderzoeksresultaten hebben in dit geval tot nieuwe inzichten geleid en het beeld van Amerikaanse dominantie enigszins genuanceerd.

Naast de positie die filmsterren innamen binnen de rubriek, is ook de manier waarop filmsterren werden besproken in Tienkamp onderzocht. Nadat de inhoud van de artikelen werd

¹⁰⁴ Van den Heuvel, "Oorden van vrijheid en vermaak. De herstructurering van de vrije tijd," 152.

¹⁰⁵ Righart, *De eindeloze jaren zestig*, 27-31; Van Elteren "I'm free and I do what I want," 174.

opgedeeld naar de vier onderwerpen “Filmgerelateerd”, “Persoonlijk”, “Mode” en “Meningen”, bleek dat er over persoonlijke onderwerpen het meest werd bericht, op de voet gevolgd door aan film gerelateerde artikelen. Tijdens het analyseren van de inhoud van de artikelen viel op dat het sterrendom niet altijd rooskleurig werd beschreven. De sterren werden voornamelijk neergezet als hardwerkende mensen, die een ijzersterk doorzettingsvermogen nodig hadden om te slagen. Hiermee werd het leven van sterren genormaliseerd en werd onder andere het gevoel gecreëerd dat sterren ook maar gewone mensen zijn. De jongeren kregen door deze manier van berichtgeving tevens de opvatting mee dat hard werken loont.

Analyse van de inhoud van Tienkamp leerde dat de rubriek een actieve houding bij de lezers stimuleerde. Op welke manier dit werd gedaan, is onderzocht met behulp van gegevens uit het artikel “‘You Are Invited to Participate’: Interactive Fandom in the Age of the Movie Magazine” van Marscha Orgeron.¹⁰⁶ Door de in dit artikel genoemde methode toe te passen op de rubriek Tienkamp, werd duidelijk dat twee van de strategieën, die volgens Orgeron in fanbladen werden gebruikt om lezers te betrekken, ook in Tienkamp werden toegepast. Deze twee strategieën waren het inzetten van wedstrijden en het oproepen tot het schrijven en inzenden van brieven. Interessant genoeg heeft het onderzoek naar de wijze waarop in Tienkamp werd geprobeerd om de lezers bij de rubriek te betrekken, ook twee nieuwe strategieën laten zien die niet door Orgeron worden genoemd. In Tienkamp kwamen geen reclames met sterren voor, maar de rubriek besprak wel vaak mode in combinatie met sterren. Tienkamp bood de lezers op deze manier de mogelijkheid zich hetzelfde te kleden als hun favoriete sterren. Het was echter onduidelijk wáár de kleding gekocht kon worden, waardoor het dus veel meer ging om een stijl die geïmiteerd kon worden dan om directe verkoop. Hoewel deze strategie dus lijkt op de reclamestrategie die Orgeron noemt, is dit om bovengenoemde reden toch anders: er werd eerder een stijl gepresenteerd, weliswaar heel precies, dan een product dat gekocht kon worden. Een andere nieuwe strategie die in Tienkamp is ontdekt, is het bespreken van het privéleven van de sterren, waardoor de lezers zich wellicht meer verbonden en gelijkwaardig voelden met sterren. In sommige artikelen werd wel gefocust op het rijke en drukke leven van sterren, maar in veel gevallen werd bij het bespreken van het privéleven van de sterren hun leven genormaliseerd. Zo werd bijvoorbeeld beschreven dat zij hele normale dingen deden als zij thuis waren, of ook gewoon ook elke dag naar school moesten. De twee deels nieuwe strategieën konden worden ontdekt en uitgediept door onder andere de methode van Orgeron aan te vullen met het “making do”-concept, zoals beschreven door Mark Duffet. Dit houdt in dat lezers, door producten aan te schaffen die met sterren worden verbonden, een bepaalde “closeness” kunnen voelen tot de sterren. In Tienkamp kregen de lezers weliswaar niet direct de mogelijkheid dergelijke

¹⁰⁶ Orgeron, "You Are Invited to Participate."

producten aan te schaffen, maar ze kregen wel gedetailleerde beschrijvingen van hoe filmsterren zich kleedden en welke trends zij volgden. Deze beschrijvingen zijn ook handvatten waarmee de jeugd de mogelijkheid wordt gegeven zich als sterren te kleden. In Hoofdstuk 3 is besproken dat ook het lezen over het privéleven van de sterren voor een bepaald gevoel van “closeness” zou kunnen zorgen. Door te schrijven over alledaagse bezigheden van sterren, zoals naar school gaan, ziekte en hun thuissituatie, werd het leven van sterren vaak genormaliseerd. Door deze normalisatie voelde het voor de lezers wellicht alsof zij meer gemeen hadden met sterren dan ze dachten. Doordat lezers op de hoogte gehouden werden van het privéleven van sterren, werd ook in de mogelijke behoefte van lezers voorzien zich meer verbonden te voelen met de sterren.¹⁰⁷ Dit kan ook voor een gevoel van “closeness” zorgen, omdat door op de hoogte te worden gebracht van hun privéleven, tijdelijk een behoefte kan worden vervuld dichter bij de sterren te zijn. Behalve dat tijdens dit onderzoek nieuwe strategieën in Tienkamp ontdekt zijn, is duidelijk geworden dat Marsha Orgerons wijze van analyseren ook voor onderzoek naar dagbladen veel kan betekenen.

Concluderend speelde *de Telegraaf*, middels berichtgeving over filmsterren, op veel manieren in op de opkomende jeugdcultuur. Sterren uit zowel Europa als Amerika kwamen voorbij en werden besproken aan de hand van verschillende thema’s. Tienkamp zorgde er, door een actieve houding te stimuleren, tevens voor dat de jeugd nauw betrokken kon zijn bij haar idolen.

Dit onderzoek geeft relevante en nieuwe inzichten en heeft hiermee de bestaande theoretische kennis over fandom en de opkomende jeugdcultuur in Nederland vergroot. Er moet echter wel bij worden stilgestaan dat dit onderzoek op kleine schaal is verricht en zich slechts op een enkele rubriek in één dagblad heeft gefocust. Om een breder beeld te kunnen schetsen van de wijze waarop dagbladen omgingen met de opkomende jeugdcultuur, in combinatie met filmsterren, zal vervolgonderzoek op grotere schaal moeten plaatsvinden. Zo zouden er bijvoorbeeld meer dagbladen geanalyseerd kunnen worden. Naast het analyseren van meer dagbladen, zou het onderzoek ook uitgebreid kunnen worden door sterren uit ander media te betrekken, vooral vanuit de televisiewereld. Een laatste suggestie voor uitbreiding van deze resultaten, is om een dergelijk onderzoek uit te voeren met een internationale jeugdcultuur als uitgangspunt. Er zou een internationaal vergelijkend onderzoek naar kunnen plaatsvinden, die dit onderwerp van verschillende kanten belicht. Door middel van dergelijk internationaal vergelijkend onderzoek zou bijvoorbeeld in kaart kunnen worden gebracht of en hoe de ontwikkeling van jeugdculturen, en de rol van filmsterren daarin, verschilde in afzonderlijke landen of continenten, maar ook hoe fans wellicht op verschillende manieren werden aangesproken. Op deze manier zou de bestaande kennis over berichtgeving rond filmsterren, of sterren uit andere media, met betrekking tot de opkomende

¹⁰⁷ Duffet, *Understanding fandom*, 97.

jeugdcultuur sterk kunnen worden vergroot. Dit onderzoek heeft hier alvast de basis voor kunnen leggen.

LITERATUURLIJST

Allen, R.C. "The Place of Space in Film Historiography," *Tijdschrift voor Mediageschiedenis* 9.2 (2006) 15-27.

Bakker, Piet, and Otto Scholten. *Communicatiekaart van Nederland: overzicht van media en communicatie.-8e dr.* Kluwer, 2011.

Beusekom, A. van. "Film als Kunst- Reacties op een nieuw medium in Nederland, 1895-1940," (Proefschrift Vrije Universiteit van Amsterdam 1998).

Bie, R. van der. en Jan Latten. *Babyboomers.* Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag (2012).

Bordwell, David en Kristin Thompson, *Film History: An introduction.* Third Edition, New York: McGraw-Hill, 2010.

Dibbets, K. "Filmvertoning in Nederland." In *Film in Nederland* red. Rommy Albers e.a.. Ludion/Filmmuseum, Amsterdam: 2004: 408-413.

Doherty, Thomas. *Teenagers and teenpics: Juvenilization of American movies.* Temple University Press, 2010.

Driessens, Olivier, Gertjan Willems, and Daniël Biltereyst. "Celebrities en cinema." *Film-Plateau* 14, no. 2 (2011): 4-5.

Duffett, Mark. *Understanding fandom: An introduction to the study of media fan culture.* Bloomsbury Publishing USA, 2013.

Elteren, Mel van. "'I'm free and I do what I want.' Het dubbelzinnige beeld van Amerika." In *Nuchterheid en Nozems. De opkomst van de jeugdcultuur in de jaren vijftig*, red. Ger Tillekens. Muiderberg: Coutinho, 1990.

Fuller, Kathryn H. *At the picture show: Small-town audiences and the creation of movie fan culture.* Smithsonian Inst Pr, 1996.

Heuvel, M. van den. & Mommaas, H. "Oorden van vrijheid en vermaak. De herstructurering van de Vrijetijd." G. Tillekens (red.), *Nuchterheid en nozems. De opkomst van de jeugdcultuur in de jaren vijftig*. Muiderberg: Coutinho (1990): 148-164.

Heuvel, Mark van den. "Jeugd tussen traditie en moderniteit. Transformaties van naoorlogse jeugdcultuur en het beheer over de jeugd." Paul Luykx en Pim Slot (red.), *Een stille revolutie* (1997): 171-189.

IMDb, "The Internet Movie Database," <http://www.imdb.com>.

Maltby, Richard George. "On the prospect of writing cinema history from below." (2006).

Orgeron, Marsha. "'You Are Invited to Participate': Interactive Fandom in the Age of the Movie Magazine." *Journal of Film and Video* 61, no. 3 (2009): 3-23.

Righart, Hans. *De eindeloze jaren zestig: Geschiedenis van een generatieconflict*. Uitgeverij De Arbeiderspers, Amsterdam Antwerpen (1995).

The Beatles Albums, The Beatles.com, bezocht op 8-5-2016.

http://www.thebeatles.com/explore?type=story_album&sort_by=field_chronological_date_value

"Top 40-artiest: The Beatles". *Top40.nl*: bezocht op 2-6-2016. <http://www.top40.nl/top40-artiesten/beatles-the>.

De Telegraaf

"Showpagina," *De Telegraaf*, 7-10-1960 t/m 31-12-1965.

"Tienkamp". *De Telegraaf*. 12 augustus 1960 t/m 31 december 1965.

BIJLAGEN

Bijlage 1 Schematisch overzicht Tienkamp

1960:

Tienkamp	Filmsterren	Televisiesterren	Muziek/Film	Muzieksterren	Overige onderwerpen
12-08-60	Liz Taylor (koopt huis)	Frits Mutselaar presenteert "Jong van hart"/ Van Meegeren op BBC	Conny Stuart "conservatief"		Zijn teenagervakanties uit den boze?/nationaal monument geschonden/
26-08-60					Artikel of de jeugd nog romantiek heeft/Puzzels
02-09-60					Hoe zal de schoolmode 1960 worden?/Tieners willen sparen van zakgeld/brieven:de jeugd is Romantisch
09-09-60	B.B. en Sophia Loren (Artikel over make-up)				Begrijpen zij elkaar nu echt niet?/Brieven:Schoolmode kent vele lijnen
16-09-60				Blue Diamonds (Teenager sterren hebben ook moeilijkheden)	Zijn tienerhuwelijken wel verstandig?/Brieven:aanpassingsproblemen Indische Nederlanders.

23-09-60					Kun je trouwen zonder ijskast?/Brieven: teenage huwelijken onverantwoord/Artikel over Filmjournaal/ Brigitte leerde teenage blues
30-09-60	James Dean is voorbeeld voor mode in NL				Zijn meisjes wel dol op de TE rage?/Romantiek en nuchterheid antwoord op de vorige vraag/Zij redde haar grootvader
07-10-60	Artikel: Wat vinden jullie van Brigitte Bardot?				Brieven: de TE rage wordt niet gewaardeerd/puzzelen
14-10-60	Reactie: Brigitte Bardot, tieners hebben er genoeg van				Zijn jullie ouders wel zo ouderwets?/Puzzels
21-10-60					Artikel over lange verlovingsen/ouders onder de loep
28-10-60	NL teenagers: namaak filmsterren (volgens				Wil de jeugd wel zien hoe de oorlog was?/brieven: verlovingsen duren te lang

	Amerikaanse teenagers)				
04-11-60					Teenager wil geen oorlogsfilms (geen ster)/ tieners worden de dupe van echtscheidingen/ Brigitte: Ik ben blij dat ik de kleren kan dragen die ik draag
11-11-60					Doodstraf bij jeugd + mening over echtscheidingen
18-11-60			"Het probleem Presley" Leuk of niet leuk?		Brieven: meerderheid teenagers voor de doodstraf/prof.: niets pleit voor de doodstraf
25-11-60			Veel meningen over Elvis Presley van de jeugd ze vinden hem geen probleem		Waarom lezen ouders onze post/waarom zijn tieners voor doodstraf
02-12-60					Meningen ouders die post openen/ ongelukkig op meisjesschool/ nieuwe TE rage
09-12-60		Wil de jeugd, jeugd tv? Jeugd adviseerd NTS			meningen meisjesscholen/ Gallina weer op het toneel

16-12-60	Teenage filmster Anja Bruning		Party met + mening over Conny Froboess		Meningen:jeugd tv moet komen/schoolpers lijdt onder censuur
23-12-60	Perette pardier in "Boing, Boing"		Conny Froboess is ziek en verontschuldigd zich (persoonlijke brief)		Vergeet de eenzamen niet/twee jongens die nog vaak aan Indonesië denken

1961:

Tienkamp	Filmsterren	Televisiesterren	Muziek/Film	Muzieksterren	Overige onderwerpen
13-01-61		Magda Janssens Jubileum		Duitse anti-Freddy clubs (Duitse zanger)	Tieners willen vijfdaagse schoolweek/Oorlogsfilm nu ook voor tieners
20-01-61		De revue			Moeten ouders bij een tienerfeestje weg. 11 scholieren wonnen een zeereis/ voor- en tegenstanders 5 daagse schoolweek
27-01-61	filmsterretje Sabine Sinjen naar Parijs	RTV Cocktail naast de tienerrubriek			Wat willen jullie lezen?/Het Nederlandse studenten orkest/ meningen over ouders bij een tienerfeestje
03-02-61					Verhaal van ex-jeugdgevangene/zijn corsages ouderwets
10-02-61	Filmster Sandra Dee houdt niet van fanclubs			Fanclubs, B&B vinden het onzin	Reacties op verhaal jeugdgevangene/reacties: corsages zijn ouderwets
17-02-61			Veel fanclubs bedrog (o.a. Conny Froboess)		Meisjes bang voor aanranding
24-02-61					Meisjes niet alleen op straat/ zeggen meisjes te snel ja om uit te kunnen gaan?/Verkiezing Miss Bril niet op tv/ Showpagina naast Tienkamp

03-03-61					Wat kunnen meisjes doen aan hun lengte/mening over snel uitgaan/
10-03-61					Meningen over lengte van meisjes (Complexen etc.)/ wedstrijd) Tienkampers kunnen modellenwedstrijd winnen/ Een tiener aan het woord (gedicht)
17-03-61					Is dit kunst of mode/ Winnaars mannequin wedstrijd/reacties op gedicht/groep van jonge dieven veroordeeld.
24-03-61					Goedkope vlucht/ dienstplicht voor meisjes?/ Meningen over Harry Mulisch
31-03-61	Italiaanse film speciaal voor tienkampers in premiere (Jean Sorel, Valerie Giotanni)				Prijsvraag rondvlucht Amsterdam, meisjes voelen wel voor dienstplicht
07-04-61	Mening Thom Kelling over tienersterren/Mening over italiaanse film		Speciale tienkamp party met duitse filmster Heidi Bruhl!		NCRV Radio brengt King Kong.

14-04-61	It. filmactrice Pier Angeli gebruikt James Dean/Meningen over tienersterren		Meer over feest Heidi Bruhl		Kinderen willen niet dat hun moeders werken
21-04-61	wedstrijd tienkamp premiere "De dictatoren"		Verslag Heidi Bruhl feestje		reacties op werkende moeders/ Amerikaanse tiener van het jaar in NL
28-04-61	winnende recensie "de dictatoren"/filmsterren moeten ook naar school (Jill Haworth)				Interview tienermannequin van Kranenburg, modemening
05-05-61			Rex Gildo in het land		Waarom jongeren een tv programma over jodenvervolging niet mochten zien/mening huwelijksbureaus.
12-05-61					Modelinge examens, examens voorbij, meer examens
19-05-61					Tienkamp over paarden
26-05-61					De beroepen zuster en zeeman worden besproken

02-06-61					stemmen jongeren ook jonge politici?/ jongeren houden van zee en verpleging/tweelingen
09-06-61	Verdiene tienersterren hun roem wel?				Belangstelling politiek is groot/ verpleegkunde maakt tongen los
16-06-61	Brieven met meningen over tienersterren				Misstaat de titel "miss" meisjes/ Kweekschool leerlingen van terras gestuurd.
23-06-61	Nederlandse films naar festivals				Wat is moderne kunst?/ discriminatie militairen
30-06-61	150 acteurs willen onderzoek naar dood Jeff Chandler				Brief van moeder over verloren dochter/debutantenbal/mening moderne kunst
07-07-61					Engelse bureaus handelen in NL meisjes/ brievenwisseling met buitenland is leuk/ familiebanden
14-07-61			Marilyn Monroe uit het ziekenhuis		Zweefvliegen voor jongeren, verwacht de jeugd atoomoorlog, werken in UK niet zonder gevaar
21-07-61					Schrijfwedstrijd, jongeren over atoombom, vredeskorpis in A'dam

28-07-61			Conny Froboess maakte indruk,	Een inzending over hoe zeer iemand Edith Piaf bewonderd	Uitslag schrijfwedstrijd, wie heeft het meeste indruk op je gemaakt/ Charlotte Kohler (theater) heeft meeste indruk gemaakt.
04-08-61	Conny Froboess zou naar tienerfeest komen				Tienerfeest gaat niet door/ jeugd helpt kinderen/ mm Curie bekroond
18-08-61		Ko van Dijk, wat bracht de TV		Willeke alberti maakt foto in bestuurdersplaats metro (vrouwen in dat soort beroepen moet kunnen)	Meiden in bepaalde beroepen/jongeren vinden verzamelen uit de tijd.
25-08-61					Brieven met zorgen over Oost-Duitse vluchtelingen, brieven geef ook meisjes mannenberoepen./ Engelse schrijver osborn uit ongenoegen
01-09-61	Rita Hayworth gaat weer scheiden				Welke rol speelt het dier in je leven?/oproep: schrijf vluchtelingen!/ Meninge over schrijver Osborne
08-09-61				Pere Duval, inzendingen over zingende geestelijke	Persoonlijk contact leerling/leraar ontbreekt vaak/waarom wordt de jeugd slecht

					voorgelicht/inzendingen over dieren/ Duitste topatleet martin Lauer in de steek gelaten
15-09-61					In de US is Jacky Kennedy populairder dan jeugdsterren, maar is ze wel een voorbeeld?/Meningen over leraar/leerling verhoudingen
22-09-61				Zangeresje Helen Shapiro moet weer naar school	Meisjes van continent keren engeland de rug toe./ Meningen: bewondering Jacky Kennedy
29-09-61					Meningen gevraagd over loslaten nieuw Guinea/na je schooltijd/slag bij arnhem
06-10-61	Keerzijde van roem en geluk, met Conny Froboess, Sabine Sinjen en Romy Schneider				bedrijven vechten met fraaie beloften om personeel, jongeren niet achter voorstel Luns
13-10-61					Jongeren moet in staat zijn topfunctie te bekleden/rob maas disco directeur
20-10-61					Hoe organiseren we een klasse avond/ Pantomime spelers Eric Herfst en Jasperina de Jong werken hard

27-10-61	Dany Saval danst in een film de Twist (nieuwe dans)	Goede rol Johan Kaart			Tonen wij wel genoeg interesse in elkaar/lezersbrief: geef jongeren een kans/Hoe organiseer je een klasseavond
10-11-61					Moeten ouders hun kinderen aangeven?/Mag familie een voortvluchtige helpen?
17-11-61			Mening over tienersterren in hoofdartikel (Pat Boone, Elvis Presley)		Hebben jonge mensen nog idealen?/ Artikel over Nederlandse show danseressen
24-11-61					Zijn strafexpedities van studenten geoorloofd?/Jongen dronk zich dood/Nijenrode nam de handschoen op/Interview met een jazzleraar
01-12-61	Veel Amerikaanse sterren vinden de twist cool (Greta Garbo, Tennessee Williams)			De Padre twins	Waarom veel meisjes naar het buitenland gaan/ meningen over strafexpedities studenten
08-12-61					Toekomst voor Britse tieners niet somber/twee bekroonde auteurs schrijven over jeugd/ Tienkampers over hun buitenlandse ervaringen/Leefijdsgrens jonge agent omlaag

15-12-61					Jeugd spant zich na oproep VN in om te helpen/Interpol zoekt zoon Getty/Waarom ik in het buitenland ging werken/ Bioscoopbezoek stijgt weer.
22-12-61				Tieners boos op Thom Kelling (hij vond liedje elvis niet mooi)	Kun je elkaar dmv brieven leren kennen/Waarom ik naar het buitenland ging
29-12-61				Catarina Valante zangeres van het jaar (aanmelden om haar concert te bezoeken)	Nieuwjaarsbal:Hoogtepunt van het uitgaansseizoen/Ivoorbeelden correspondentiebrieven

1962

Tienkamp	Filmsterren	Televisiesterren	Muziek/Film	Muzieksterren	Overige onderwerpen
05-01-62	Huwelijk Linda Christian (NL) en Edmond Purdom (USA) uigesteld, kind is ziek			Tienduizenden tieners willen naar Valente/verliest jeugd interesse in Jazz (anne grohnlø etc)/De Twist verovert ook Nederland (o.a. Joey Dee & Starlitters)	GEEN
12-01-62				tienkampers gast Catarine Valente	Nieuwe Rector van Gymnasium aan het woord over de jeugd
26-01-62					Twist voor jong en oud acceptabel?/ Piloot pleegde Spionage/ mond en klauwzeer/ Showpagina naast tienkamp!
02-02-62					artikel over beroepskeuze/ Showpagina naast tienkamp!
09-02-62				Padre twins willen niet naar songfestival	Pleidooi om een meisje terug naar Nederland te krijgen/wat bracht de tv/ toneelspeelster Conny Stuart ziek
16-02-62	Artikel leeftijdsverschil in Hollywood				Militair in nieuw Guinea: Wij zonnebaden hier de hele dag/Groot onbehagen over vertrek van meisje Lien Egbers naar

	films, veel sterren genoemd				Australie/Bericht over Amerikaanse astronaut Glenn.
23-02-62					Prive secretaresse/meningen over liefde tussen generaties
02-03-62	Nieuwe mode gebaseerd op western Aurey Hepburn			Vince Taylor houdt fans op afstand	Engelien zag met tranen haar ouders weer/Reacties uit Nieuw-Guinea
09-03-62				Charles Aznabour nieuw tiener twist-idool (FR)/blue diamonds nemen afscheid	GEEN
16-03-62				Cliff Richards niet op NL televisie	Artikel over Chanel sieraden
23-03-62	Natalie Wood de nieuwe Liz Taylor			Phillipe smet (Johnny) gitaarspeler	GEEN
30-03-62					Hoe oud om te stemmen, Hoe kleden op werk/ Blue Bell Girl Leontien cancelt huwelijk/fanclub voor Gaulle Kennedy en Macmillian

06-04-62				rudi carell en Cliff richards samen in tvshow (incl geschreven brief Richards)	GEEN
13-04-62				Les freres Jacques komen naar nederland	Wat te doen na eindexamen
20-04-62					Nieuwe jongensmode/gemeente schaadt vertrouwen
05-05-62					zomervreugde in Zandvoort/Oranjebal (hoe was het?)
11-05-62				Polo de Haas (pianist) moeilijk om te starten	Is het een sprookje jong moeder te zijn?/Mening jeugd: organiseer meer dansfestijnen/ NL Katinka Keus ontwerpt kostuums in Wenen
18-05-62					Brigitte: mannen moeten meer met mode doen/mening: jong moeder is geen sprookje
25-05-62					zou u een astronaut als man willen?/mannen mogen ijdel zijn/ Coureur Ben Pon over gran prix
02-06-62				Anneke grohnlo en blue diamonds konden een feest niet 100% maken	Lezersbrief over school/meningen over daten van astronaut

08-06-62					Liefde is niet te bestellen/meer getrouwde studenten etc.
15-06-62				Blue diamonds blijven zingen	Mening over "ik hou van jou"/ Joan Haanappel (sport) heeft schaatsen boven huwelijk gesteld
22-06-62					Jeugdherbergen uit de mode?/mening joan haanappel
29-06-62					verleidelijke zeilsportwereld/mening jeugdherbergen/ Over jonge schrijfster Judith Heiman
06-07-62					Knappe meisjes zijn niet trouwlustig/ Amerikaans jeugdkoor op feest
13-07-62	Beroemde dochters - grote problemen (Geraldine Chaplin)				Brigitte heeft souvenir uit st tropez, knappe meisjes hebben het ook lastig
20-07-62			Schoenen met favo filmster op de neus (Cliff Richard)		Dans 'de madison' wordt in NL tegengehouden/vakantie ideeën lezers

27-07-62					Brigitte over Nederlandse man/plastisch chirurg etc./Lang meisje Ingrid Westman vind liefdesgeluk
03-08-62	Joan Plowright verwacht tweede kind/Tony Curtiss trouwt met Christine	Lou van Burg			Weer brigitte over de NL man: hij kan knapper en eleganter zijn/ City Theater Concert bestaat 10 jaar
10-08-62			Aanval op superfans (is Marilyn Monroe fataal geworden etc.)		Nachtmode moet elegant zijn/Reacties op mannen kunnen eleganter zijn
24-08-62					Wat zou je doen als je man aan een nier aan een collega zou willen afstaan?/Foto van een nieuwe wandeldracht
31-08-62					Ik breng mijn ouders onopgemerkt in contact met mijn vrienden/ Nieuwe teenage collectie modehuis/Oostberlijns meisje klapt uit de school/ SHOWPAGINA naast tienkamp!
07-09-62	Ster Sue Lyon in Lolita				Zo wordt je zelfstandig en maak je je ouders gelukkig/paardenstaarten voor

					paardensport/Mening Tienkampers over afspraakjes
14-09-62	een nieuwe Romy Schneider	Debuut nieuwe meisje Liesbeth List			Je eerste baan/ Sjoukje Dijkstra traint weer (en meer sport)
21-09-62					Zomer of wintertype/ hoe maak je einde aan relatie (verder niets)
28-09-62				Anneke van Hooff zou graag Nederlands zingen	Max Heymans geeft Brigitte privé modeshow
05-10-62					Hele pagina over jongeren en uitgaan
12-10-62					Vriendschap/Wintermode/lezersbrief met kritiek op de rubriek
19-10-62					Als dochters weg gaan/wintersport/ Telstar van de Gee Sisters
26-10-62					Mode/wintersport/hoe maak ik hem gelukkig /Tienermeises hebben vaak bange dromen
02-11-62	Brigitte Bardot introduceert lok op wang				Mode/jonge vrouwen kunnen zich eenzaam voelen
09-11-62				Bossa Hova in Nederland	Is de jeugd bang voor oorlog?/Jeugd aan het woord over derde wereldoorlog

16-11-62					Functies aan top niet meer in trek/brieven aan Brigitte
23-11-62					Zijn we echte Europeanen/meningen over topfuncties
30-11-62					Laat je ouders in december niet alleen/ echte familieavonden zijn niet te vervangen/december chique
08-12-62				Geluk voor Anneke Grohlo in Singapore	Als drie meisjes samen wonen/Brieven aan Brigitte/Haar is het mooiste sieraad/De Panchaga/Fout in examen
15-12-62	Jean-Paul Belmundo --> dochter danseres				Tweede vader kan ook een echte vader zijn/Wellicht snel huiswerkloos weekend/Brieven aan Brigitte
21-12-62	Actrice Eve Bruce (Hollywood) over haar lengte				Brieven: Tweede vader hoeft geen probleem te zijn./Nieuw Meisjeskapsel/zou jij je verloving verzekeren?
28-12-62					Kan geld een hart veroveren/ Mariska 15 jarige circusartiest/Minou Drouet, jonge franse dichteres

1963:

Tienkamp	Filmsterren	Televisiesterren	Muziek/Film	Muzieksterren	Overige onderwerpen
11-01-63					De jongeren van nu een nieuw soort mens?/ Ivanhoe maakt scherm sport populair
25-01-63			Elvis verdiend 20x wat de president verdiend		zijn moeders te kritisch/Brieven aan Brigitte/Verder een aantal nieuwsberichten op de pagina
15-02-63				Gustav Konig	Wil de jeugd een vredeskorp?/ Karel Appel de wereld over/Apeldoorn: Geen toneel meer in bioscoop/Brieven aan Brigitte/Scholieren les in make-up/De persen desnoods zonder muziek. Kamervragen Molukkers
01-03-62		Tvshow Brigitte Bardot			Straf voor jeugd te licht?/Boos kamerlid naar huis gestuurd
09-03-63					Heeft moderne jongen respect voor meisjes?/ Brieven: pleidooi voor lijfstraf/Bewondering invalide tiener/De Climbo (dans)/Secretaris wil breder tv-debat

16-03-63				Johnny Halliday naar Nederland (Fransman)	Kan ik deze jongen trouwen?/Onze eigen mode/ brieven aan Brigitte
23-03-63					Kiezen tussen vriend en baan?/Voorjaarsmode wil sportieve meisjes/Deputatie meisjesschool sprak met wethouder/Rijwiel maniak
30-03-63	Hoofddekse filmster Jeanne Moureau			Claudia Cardinale, violiste	Liefde en kunst/Brieven aan Brigitte/Zesjarigen krijgen sigaretten van ouders.
06-04-63				Waarom Brigitte niet van Johnny Halliday houdt/Vince Taylor(fr) komt naar Nederland	Anneke Erlo stopt met acteren (toneel)/ Hij en zij gelijk gekleed/Twist-ziek
13-04-63			Tienerster staat op smal voetstuk (vee sterren aan woord – Johnny Halliday)		Strandkleding anno 1900/Schoolblijven wordt in Zweden uitbetaald
20-04-63				Nieuwe carrière voor de Blue Diamonds	Samen genieten van de lente/Verover een zeemanshart (mode)/Nieuw stadhuis Arnhem
27-04-63		Invloed van TV (sterren worden genoemd)			Tieners ontstaan uit winstbelang/ Brieven: Afspraakjes om nooit te

					vergeten/Invloed van TV (camera op kijker)
04-05-63					Smaak niet afhankelijk van leeftijd/op vakantie in T-ford verder niets over sterren
11-05-63					welke meisjes worden gelukkig als stewardess? Bijna hele artikel over stewardess
18-05-63					Hoe wordt ik meer dan z'n vriendin/eigen hoekje tieners/Koppelarij
25-05-63					Verliefd worden op auto/gevangenisstraf/reacties meer dan een vriendin etc.
01-06-63	Zonnebrillen (o.a. Hepburn en Lolita stijl)				Liften heeft risico's/lezersbrieven over gevangenis
08-06-63					Hebben meisjes geen profijt van een studie?/nieuwe make-upmode
15-06-63		Caro Van Eyk gaat weer voor camera			Missverkiezing is een industrie/Avro springt bij om haar feest te redden/De perzen nogmaals op tv/Eieren tijdens

					Tv opname Showpagina naast tienkamp! Echt een combo
22-06-63	Keuze tussen carrière en gezin met o.a. Liz Taylor en Judy Garland)	Henk van Ulsen slaat nieuwe weg in			Wie kan Valentina (astronaut) gelukkig maken? Weer combo Showpagina/Tienkamp
29-06-63					Tienerparty met of zonder ouders?/wat leest de jeugd etc.
06-07-63				Tienersterren hebben het zwaar, Ria Valk/Willeke Alberti	Brieven aan Brigitte/Studenten voeren westside story op
13-07-63				Lezersbrieven, antwoord op zou jij tienerster willen zijn?	Zijn romantische verrassingen uit de mode?/nieuw kapsel
Tijd Niet					
31-08-63	Balletartikel gebaseerd op Am. Film met Susan Strasberg				Houdt jeugd nog van avontuur?/4 violisttieneren gaan varen/ nieuwe avontuur verhalen/ Johanna Roovers, ballet en huwelijk kunnen samen
07-09-63	Am actrice Hayley Mills heeft goede				zeilende jeugd was in gevaar/Lloyd Morrison reist de wereld rond/lichamelijke opvoeding

	relatie met ouders (artikel over ouder kind relatie)				
14-09-63	Jean Paul Belmundo: voorbeeld dat charmante lelijke mannen vrouwen kunnen krijgen	Cor Witschge is PIPO op tv.			Ideale Party partner/Patrouille in het stenen tijdperk
20-09-63					Is de Nederlandse man origineel?/Meisjes in herensalon/Brieven over de ideale partner
28-09-63					Kritiek op NL vrouw /reacties kritiek op man/avontuur rubriek
05-10-63				Zo wordt je tieneridool! (veel namen van tiener muzieksterren NL+USA)	Trouwen met oudere man/Brieven aan Brigitte
12-10-63				Lyrics If I had a hammer van Trini Lopez	Modeadvies voor dames/is militaire dienst verloren tijd?/ Carla

					Groeneveld: enige NL meisje in Weense revue
19-10-63					Waar vind ik een man/meningen over mannen en dienstplicht/ Charlotte Bingham, Engelse schrijfster/jong meisje voor toneelstuk gezocht
26-10-63				Zanger Donald Jones maakt kerstplaat	Mening over Charlotte Bingham/make-up advies/tuinman mannelijk werk
09-11-63			Johnny Halliday en Sylvie Vartan in eerste Europese Western/brigitte Bardot's kleding	Beatles: Tiener-rage	Mogen ouders liefde uit elkaar halen/toneelacademie
16-11-63					Brieven aan Brigitte/Een heel artikel over duiken
23-11-63				Beatles populair in UK/Bobby Vee en Karen Bergen Verloofd/Joey Dee en Gitte en Rex Gildo in Valkenburg	Weer groot artikel over duiken
30-11-63			Tienersterren zijn geen tieners meer, Elvis Presley, Peter Kraus, Rex Gildo		Gemengde school/blouse en rok kan altijd/

07-12-63					Als de man niet wil dat de vrouw betaald/snorren/brieven aan brigitte
14-12-63				Beatle manie	Brieven aan Brigitte/ Oliver-jongens in het theater
21-12-63	Marlene Dietrich ontroerd door jonge Stevie Wonder			Ray Charles Stevie wonder/Johnnu Halliday schoenen/ tieneridolen (rob de nijs.anneke Grohnlo) geen kerstvakantie	Kerstfeest vieren op kamers/Mode onder skimode/Tienertips
28-12-63				Toekomst van tienersterren? (bijv. Ciska Peters)	Goede voornemens zinloos?

1964:

Tienkamp	Filmsterren	Televisiesterren	Muziek/Film	Muzieksterren	Overige onderwerpen
04-01-64	Piet Kroonenburg jongste regisseur in Hollywood			Struggelingen Anneke Grohlo	Zakgeld goed gebruiken/ Godfried Bomans fanclub
11-01-64				Dusty Springfield naar NL/Jan Burgers heeft nieuwe plaat	Gasfornuis/schoonheidsslaap/Brieven aan brigitte over zakgeld
18-01-64			Nieuwe fanclub Conny Froboess	Zou Rob de Nijs arrogant zijn?	Brieven: Lang sparen of vlug trouwen?
25-01-64				Exclusief interview Beatles/brieven over Rob de Nijs/Sylvie Vartan bijzonder meisje	GEEN
01-02-64				Johnny Halliday en Sylvie Vartan uit elkaar/pere duval tieneridool in habijt/Rob de Nijs niet arrogant	Geloof jij in de ene grote liefde/meisjes kleden zich als mannen
08-02-64				Party Rob de Nijs en Lords/Francoise Hardy 20 jaar/Dave Clark Five nieuwe engelse rockgroep	Brieven over 1 grote liefde/Opleiding voor supermarketer/Bloemenmeisjes eerder actief

15-02-64	Britt Eklund (Zw) en Peter Sellers gaan trouwen			dreigbrief voor beatles/meer meningen over Rob de Nijs	Jacco van Renesse en hans Boskamp/brieven aan Brigitte/Myrthe kreeg bloemen
22-02-64	Mening over huwelijk acteur Peter Eklund			Anneke Grohlo naar songfestival	Bedreigt carrière een grote liefde?/ Mirjam Koen, Libretto schrijfster
29-02-64	dochter Charlie Chaplin in piste		Cliff Richard in film wonderful life	Wat bewonder je in de Beatles?/volgens zweedse zangeres is Ringo het aardigst	Brieven: bedreigd carrière de liefde?
07-03-64				Lezersbrieven over de Beatles	Barbie de bekendste tiener in Amerika/ Moet Sjoukje Dijkstra doorgaan?
14-03-64	Bye Bye Birdie met			Rene Frank wil geen tienerster zijn	Kan make-up op school verboden worden?/ meningen over Sjoukje Dijkstra

	Jesse Pearson				
21-03-64					Zou jij je man zes maanden naar de tropen laten gaan?/brieven over schoolproblemen/tienermode
28-03-64				17 mensen mochten met Johan Heesters en Mieke bos zingen/tiener zanger ernst beneder bijna gelynched op verjaardag	Toneelgroep geeft paasvoorstellingen (met pieter paul koster)/Zou jij jong vorstin willen zijn?/wat is in?/brieven aan Brigitte
04-04-64	Actrice thea Fleming vecht voor carriere (NL maar in It)			John Lennon schreef een boek	Geloof jij in wat de sterren zeggen? (Horoscoop)/brieven over jonge vorstin zijn
11-04-64				Schilderen enige hobby Anneke Grohnlö/Gigliola Cinquetti (winnares songfestival) heeft al vermogen verdiend	Zou je bij je vader willen werken/Laatste lootjes op school

18-04-64			Am. Acteur Brett Halsey en Heidi Bruhl trouwen in Marokko		Leeft jeugd te luxe?/volksdansen bijna rage/mening over bij vader werken
25-04-64		Henk Molenberg verknocht aan figuur Gijs		Leven van Gonnie Baars NI jongste DJ/psychologen willen Beatles zien	Amusements promotor Ben Essing krijgt geen geld van EMS
02-05-64	Dochter van acteur Orson Welles ster bij stierenvechten			50 kaarten voor Beatles beschikbaar!	Peter Post bezeten van toneel (wil acteur worden)/Kan liefde werk verstoren?
09-05-64				50 Itienkampers gaan naar Beatles!!! (+de origineelste brieven)	Military Look/pleidooi meer sport op school
16-05-64				Onthullende details over Beatles/Beatle vriendin Jane Asher verkiest eigen toneelcarriere	Bruiden zijn mooiste vrouwen/vakantie in Amerika
23-05-64					Engeland in ban van Mods en Rockers/doe het zelf

					jurken/brief aan vermist meisje/ Marianne van Amstel, jongste NL goochelaar
30-05-64				Franse zangeresje Sheila is crisis te boven/Wetenschap:Beatles niet aantrekkelijk/Beatlebus naar concert staat al klaar	Wat moet de jeugd op zondag doen/filmproductie Japan de grootste/hoelaat moeten tieners slapen
06-06-64				Freddy en his dreamers over Beatles/Nieuwe deuk in auto Rob de Nijs	Jeugd heeft behoefte aan tienerclubs/ Philomena Magistro zorgen over toekomst (winnares cabaret onbekenden)
13-06-64	Dolores Hart (AM) trad in het klooster			Pech voor Johnny Lion tijdens tour met Jumping Jewels	Wat zoekt jeugd in buitenland?/Zomertijd:tijd van strandmode
20-06-64				Dave Clark ziek/Karla Wildschut (hoofdrolspeelster hoorspel) wil niet vergeten worden	Rapportcijfer kan gevaarlijk wapen zijn
27-06-64	Jean Paul Belmundo hoofdrol in nieuwe film				Leerkrachten en straffen/vrouwen mogen zich buitennissig kleden

04-07-64				Dave Clark wat doe je nu?/10jarige Joyce weer naar songfestival	Is vakantieflirt een drama?
11-07-64				plotse succes Torero's	tienkampers naar amerika/ Trix van Balen NL jongste fotomodel
18-07-64				lelijkste rockgroep van Engeland, the Stones, ontronen Beatles	Brigitte naar Amerika/geef je je salaris aan je ouders/ schaatsidool Mariska Kilius trouwt
25-07-64				Beatles film adv.	Tieners leiden hier een volwassen leven, strikjes voor jonge meisjes/jongeren in Amerika
08-08-64					Zouden Amerikanen jaloers zijn op Amerika?/Happy Birthday met een Bermuda Short
22-08-64				Cilla Black (Eng) bij ieder hoedje een ander gezicht/Broer Paul mcartney neemt andere naam/Roel Williams overdag bakker, 's avonds gitarist	2 zusjes 11 dagen vermist/Amerikaanse dansen veroveren Europa
29-08-64		Ronny Tober: vind je dat ik		Onheilsvoorspelling Beatles verontrust tieners	"Ik dacht dat ik een echte vriend had"/brieven:verschrikkelijk wat

		interessant doe?			we onze ouders hebben aangedaan
05-09-64		Elizabeth Mooy (omroepster) organiseerde wedstrijden in La Courtine			Lezersbrieven over "echte vriend"/ Waarom is violiste Emmy Verhey niet beroemd?
12-09-64		Personage gebaseerd op tienkamp Brigitte op TV			Mag een meisje haar liefde bekennen?/ Conchita NL's jongste mannequin (Dochter Sonja Sanchez)
19-09-64	Vakantie voor Brigitte Bardot			Francoise Harvey in Brazilië/Beatle verering ten top/Nana Monskouri naar VS	Brieven:mag een meisje liefde bekennen
26-09-64		Engelands grootste gek: Jimmy Savile	Sylvie Vartan in nieuwe film	The Crazy Rockers (van Haagse Dancing naar Duitsland)	Waarom niet met een collega trouwen?
03-10-64	Jane Fonda kocht een boerderij/Dochter			Verboden foto's Johnny Halliday (leger)/Villa John Lennon/Stormloop Blue Diamonds	Werk stelt eisen aan kleding

	Simone Signoret veranderd naam				
10-10-64			Muzikant Trini Lopez kreeg filmaanbod	Anneke Grohnlo naar Joegoslavie	Elkaar vertrouwen/lezersbrieven
17-10-64				Imca Marina op haar nieuwe flat	Oranje Raceauto voor Wim Loos
24-10-64					Weemoedige ogen als stimulans/geen sterren
31-10-64			Ray Charles maakt film	Peter Koelewijn begint opnieuw/Claude Francois een nieuw idool	Meisjes vragen om een beetje respect/ Jose Biesenbeek en Elfi Bumba (bekende tieners musical/ballet)
07-11-64				Tliesbeth List eindelijk zo zingen als ik wil/ the Sheperds (voorbeeld oude liedjes met modern ritme)	Met je vriend alleen thuis?
14-11-64					Rumoer rond tienerfeesten/Bont de winter in (mode)/Brieven aan Brigitte

21-11-64	Katia Kristine wil filmster worden			Brian Epstein manager en vriend Beatles	Waarom angst om te trouwen?/ Radio omroepster anuschka getrouwd
28-11-64					Is een carrière je alles waard?/weekenddienst dokters/ gedicht Dick Poons/zingen is ontspannen voor Sonja Bern'd
05-12-64	Uitspraken van Brigitte Bardot			Engelse tieners in de ban van Francois Hardy/tolk voor Blue Diamonds/Wordt Bach idool van Franse tieners	Feestdagen thuis doorbrengen?/Duitse bekende dancing
12-12-64				Edwin Rutten: zingen of psychologie?/Bobby Spaan onrustig door succes	Eenzaamheid reden om te trouwen?/Brieven over met feestdagen thuis zijn
19-12-64				Louis van Dijk laat Jazz nooit los/shepherds op belgische tv	Contact met leraar belangrijkst/ Mannequin Anja Schutt viert kerst in de zon
24-12-64					Kerstcorsages/kerstgarderobe/e tc. Geen sterren

1965:

Tienkamp	Filmsterren	Televisiesternen	Muziek/Film	Muzieksterren	Overige onderwerpen
02-01-65			Nieuwjaarswens Conny Stuart	Wie zal de Topster van 1965 worden (beatles/alberti etc)/ Waar zijn de sterren van vorig jaar?/Cilla Black/Bing Crosby	Brieven aan Brigitte
09-01-65				Beatles fans blijven bij hun overtuiging/Jimmy Nicol lanceert tulpkapsel/NL meisjes op bezoek bij Rolling Stones	Zal Patricia haar doel bereiken (als model in Parijs)
16-01-65	Brigitte Bardot als Mannequin/Zus van filmster Catherine Spaak, Agnes Spaak is jaloers/Geraldine Chaplin schijnt levende python mee te nemen in tas			Dionne Warwick en Nancy Holloway populair bij franse tieners/Karin Kent concentreert zich op carrière	Tieners vechten voor vrijheid
23-01-65				Amerikaan Kenny Rankin wordt op tv voorgesteld door Grohnló	Liever tienerfeestje dan galabal/Tieners over vrijheid (brieven)

30-01-65				Johnny Lion en de Jewels als troubadours	GEEN
06-02-65				Willeke Alberti eerste die lente make-up voor tieners op krijgt/Helderziende: Jimmy Halliday en Sylvie Vartan gaan nooit trouwen/Theo Sarapo (was getrouwd met Edith Piaf)	Is geld zo belangrijk voor ons?/Sherlock Holmes herleefd ook in mode
13-02-65			Brian Epstein (manager Beatles) heeft film geproduceert/cilla black speelt mee	Ringo Starr getrouwd, zou jij mvr. Starr willen zijn?/Bliksemcarriere voor de Motions (NL) oa in USA/France Galle voor Lux. Naar Eurovisie	Modesnufje uit de havenbuurt
20-02-65				Brieven aan Brigitte: Echte Beatles fans gunnen Ringo geluk.	Moet je vriend steeds domineren?/ Bekend mannequin Mimi Methorst terug in NL (bekend in AUS)
27-02-65				zangeres Anneke Soethaert op TV	Hebben wij andere verantwoordelijkheid dan ouders?/Tienkampers naar USA/Brieven over dominerende vriend

06-03-65				France Galle (FR) draagt Parijse japon naar Songfestival (japans zijn in)	Tieners willen zelfstandig zijn/oprichting Amsterdams meisjeskoor/brieven over verantwoordelijkheid
13-03-65				Beatles naar Oostenrijk/ Britse meisjes weggelopen om Freddie & the dreamers te ontmoeten/Mariska Veres dochter bekende violist misbruikt naam niet	Kleine attenties belangrijker dan geschenken/Originele pantalons voor jonge meisjes
20-03-65				Conny van den Bos vanavond niet kansloos(songfestival)/Meisjes die uit Amerika wegliepen om idolen te zien hebben ze niet ontmoet (Beatles & Dave Clark Five)	Beloning origineelste verhaal: doet de lente jou iets?
27-03-65				Sheila (franse zangeres) liet haar tanden zien/Rob de Nijs bezocht Cliff Richard	Honderden jongens en meisjes brachten ode aan lente
03-04-65				Verkiezen jullie de beatles ook boven de rolling stones?/Cilla black is stem toch niet kwijt/cliff	Mode voor een zonnige dag

				richards in aandelen beschikbaar/Francoise hardy weer in Engelse hitparade/France Gall dol op poppen	
10-04-65	Caroline Rittener vedette in nieuwe film (met Brigitte Bardot en Jeanne Moreau)			lezersbrieven over Beatles of Rolling Stones	Waar moet je vriend logeren?/ Bla bla bla op nijenrode
17-04-65				Tienersterren schitterden in het Olympia theater (The Supremes, Stevie wonder etc)	Heeft fiets afgedaan in vakantie/Brieven over waar vriend moet logeren
24-04-65	De halsbrekende toeren van Jean Paul Belmondo op de set				Niet elke bruid gaat over rozen/Amerikaans toneelstuk in Amersfoort
01-05-65		Interview met man van Thea Dobbs (Tvster)		Yeye rage (oa Sylvie Vartan) is voorbij in Frankrijk	Doet de oorlog jullie nog iets?/brieven over sparen en trouwen
08-05-65				Eddie Jones en Margie Ball: Nieuw geluid in tienerwereld/de liverbirds sensatie in UK	Te geleerd voor het huwelijk?/Brieven: ogen op toekomst richten

				(Vrouwelijke Beatles)/Georgie Fames, tienerster zonder lange haren	
15-05-65					Boekenbal: jongeren vierden feest met favo schrijvers/jongen maakt droomreis naar USA
22-05-65	Dochter simone Signoret wil zelf carrière maken/mode maakt mysterie van vrouw (Greta Garbo als voorbeeld)			The Scorpions: geen lange haren meer	Zelf je vakantie verdienen?
29-05-65				Zusjes hebben het moeilijk in de schaduw (bijv. Zusje grohnlo)	Advies van consul-generaal in Milaan: Geloof romeo niet/stukje badstof
05-06-65					Vakantie werd eenzaam avontuur/brieven over romeos in IT/modeshow op school/NL werkt aan veilige

					wegen / Sporter/Filmer Jan Boon gaat op wereldreis
12-06-65	Hayley Mills (dochter John Mills) in nieuwe film			Tienerfeest in IJpendam met Rob de Nijs/Johnny Lion en Jewels minder vaak samen (voorbeeld Cliff Richard uit zijn groep)	Geef je op om met tienkamp naar Amerika te gaan/Wat verwacht jij v/h huwelijk/ Veronica's top 40 staat vaak in tienkamp
19-06-65	Laura La Belle ontdekt door impresario Kurt Fings die veel beroemde sterren vertegenwoordigt			Hebben Beatles ridderorde verdiend?/Oorlog The Nashville teens en Marianne Faithfull (lied met zelfde titel)	Brieven wat verwacht je van het huwelijk/tienertips
26-06-65				Brieven: verdienen Beatles hun onderscheiding?	Tiener viert de zomer in badstof
03-07-65				Ad van Yperen maakte snel carrière/Suzie heeft internationale allures/rolling stones naar ons land	Gunde zij hem te weinig vrijheid?/NI meisje wil in Parijs blijven wonen
10-07-65	Der blauwe engel intrigeert nog steeds maar			Bekende zangeressen demonstreren rokbreek in adv.	Is ridderlijkheid uit de tijd?/brieven: Gunde zij hem te weinig vrijheid?

	Marlene (Dietrich) deed hen niets)				
17-07-65	Sybil Burton huwt jongere musicus			Rene Frank veel geleerd in Amerika	Giraffebaby maakt het goed
24-07-65	Tieners geloven niet dat Sybils huwelijk zal slagen			Nieuwe rage (Plankrollers) sterren als Anneke Gröhnlo presenteren het/Jurkjes die het overall doen (Johnny Halliday en Claude Francois worden genoemd)	GEEN
31-07-65				Brigitte was op premièrefeest Londen van de Beatles tussen veel sterren/Twinkle (UK) was ik maar onbekend gebleven	GEEN
14-08-65				France Gall geniet aan zee	Brigitte met tienkampers naar Amerika
28-08-65					Leven Amerikaanse tiener: Naar school gaan is een feest/In new York heerst discotheek rage/Amerikaanse

					supermarkten verleidelijke eldorados
04-09-65			Filmsterren enthousiaste kopers bij real (jurkjes) (Sylvie Vartan)		Jonge Amerikaan over europa(zou er niet kunnen leven)/overdressed is in USA geen probleem
11-09-65		Presentator Nico Van Vliet in auto geslipt	Na leer nu lak (Sylvie Vartan als voorbeeld)	Johnny Halliday in actie	Bezoek jij je oma?
18-09-65					Brieven: Jeugd bezoekt oma/fondue een feest op tafel/ Topmodel Sophie van Kleef presenteert: kousen en mutsen
25-09-65				Rage: Meer naar de tekst luisteren (voorbeeld engelse zanger Donovan)	Petten voor tieners met pit/ Barbie populairste tiener van de wereld
02-10-65				Brieven: Beatles niet te verdringen, maar protestsongs zijn in	vind jij je ouders ook te veeleisend?/ Ballerine Sonja Geerlings zoekt het avontuur

09-10-65					Hoe bespaar ik mij een nare ervaring (date)/ Coureur Wim Loos: Meisjes horen niet in auto's
16-10-65					Brigitte in gesprek met provo's.
23-10-65					herrie in Harderwijk (vaak ruzie in harderwijk)/Brieven: Vele tienkampers willen provo's in hutje op de hei
30-10-65				Johnny Lion hoopte op gouden plaat met Sophietje	Zou jij met een Duitser trouwen?
06-11-65				Interview met zanger (UK) Dave Berry	Brieven: Trouwen Duitser/ Duitsers vertrouwen Fransen minder
13-11-65				Interview Beatles over succes "Yesterday"/Column Dave Berry!	Sophie van Kleef: mode van nu ook op markt te koop
20-11-65				Dave Berry Column (Houdt van tuinieren)/Wat gaan de lords doen, Bob bouwers breekt met masters (meer voorbeelden)	Brief aan Sophie: Pantalons vind ik vreselijk

27-11-65				Leden van de drumbeats hebben tuberculose (interview)/Dave Berry column (op de redactie)	GEEN
04-12-65				column Dave Berry (in Amerika)	Sophie, mode voor sinterklaasavond
11-12-65				voor het eerst in 3 jaar: Beatles thuis met kerst/hoe komt het dat Dave Berry zoveel meisjes boeit?	Arnhem heeft club lange meisjes
24-12-65				Dave Berry en zijn Marty	Sophie van Kleef bespreekt London look
31-12-65				Marianne Faithfull verwelkomt kind Nicholas (+komend jaar naar NL)/ Wie beheersen in 96 de top volgens Brigitte (Boudewijn de Groot/Marianne Faithfull etc.)	GEEN

Bijlage 2: Overzicht van de sterren en hun herkomst:

1960	Herkomst
Liz Taylor	Amerika
Brigitte Bardot	Frankrijk
Sophia Loren	Amerika
James Dean	Amerika
Brigitte Bardot	Frankrijk
Brigitte Bardot	Frankrijk
Conny Froboess	Duitsland
Anja Bruning	Duitsland
Conny Froboess	Duitsland
Perette Pardier	Frankrijk

1961	Herkomst
Sabine Sinjen	Duitsland
Sandra Dee	Amerika
Conny Froboess	Duitsland
Jean Sorel	Frankrijk
Valerie Giotanni	Italië
Heidi Bruhl	Duitsland
Heidi Bruhl	Duitsland
Pier Angeli	Amerika
James Dean	Amerika
Heidi Bruhl	Duitsland
Jill Haworth	Amerika
Rex Gildo	Duitsland
Jeff Chandler	Amerika
Marilyn Monroe	Amerika
Conny Froboess	Duitsland
Rita Hayworth	Amerika
Conny Froboess	Duitsland
Sabine Sinjen	Duitsland
Romy Schneider	Amerika
Dany Saval	Frankrijk
Pat Boon	Amerika
Elvis Presley	Amerika
Greta Garbo	Amerika

1962	Herkomst
Linda Christian	Amerika
Edmond Purdom	Amerika
Ingrid Bergman	Amerika
Antony Perkins	Amerika
Kim Novak	Amerika
Frederic March	Amerika
Laurence Olivier	Groot-Brittanië
Sara Miles	Groot-Brittanië
Audrey Hepburn	Amerika
Natalie Wood	Amerika
Liz Taylor	Amerika
Geraldine Chaplin	Amerika
Cliff Richard	Groot-Brittanië
Joan Plowright	Groot-Brittanië
Tony Curtiss	Amerika
Marilyn Monroe	Amerika
Sue Lyon	Amerika
Romy Schneider	Amerika
Brigitte Bardot	Frankrijk
Jean-Paul Belmundo	Frankrijk
Eve Bruce	Amerika

1963	Herkomst
Elvis Presley	Amerika
Jeanne Morreau	Frankrijk
Johnny Halliday	Frankrijk
Audrey Hepburn	Amerika
Liz Taylor	Amerika
Judy Garland	Amerika
Susan Strasberg	Amerika
Hayley Mills	Amerika
Susan Strasberg	Amerika
Johnny Halliday	Frankrijk
Sylvie Vartan	Frankrijk
Brigitte Bardot	Frankrijk
Elvis Presley	Amerika
Peter Kraus	Duitsland
Rex Gildo	Duitsland
Marlene Dietrich	Amerika

1964	Herkomst
Piet Kroonenburg	Amerika
Conny Froboess	Duitsland
Peter Sellers	Amerika
Peter Sellers	Amerika
Cliff Richards	Groot-Brittanië
Charlie Chaplin	Amerika
Jesse Pearson	Amerika
Thea Fleming	Italië
Brett Halsey	Amerika
Heidi Bruhl	Duitsland
Orson Welles	Amerika
Dolores Hart	Amerika
Jean-Paul Belmundo	Frankrijk
Brigitte Bardot	Frankrijk
Sylvie Vartan	Frankrijk
Jane Fonda	Amerika
Simone Signoret	Frankrijk
Trini Lopez	Amerika
Ray Charles	Amerika
Katia Kristine	NL/Frankrijk
Brigitte Bardot	Frankrijk

1965	Herkomst
Conny Stuart	Duitsland
Brigitte Bardot	Frankrijk
Catherine Spaak	Frankrijk
Geraldine Chaplin	Amerika
Brian Epstein	Groot-Brittanie
Cilla Black	Groot-Brittanie
Caroline Rittener	Frankrijk
Brigitte Bardot	Frankrijk
Jeanne Moreau	Frankrijk
Jean-Paul Belmundo	Frankrijk
Simone Signoret	Frankrijk
Greta Garbo	Amerika
Hayley Mills	Amerika
John Mills	Groot-Brittanie
Laura La Belle	Frankrijk
Kurt Fings	Amerika
Marlene Dietrich	Amerika
Sybil Burton	Amerika
Sybil Burton	Amerika
Sylvie Vartan	Frankrijk
Sylvie Vartan	Frankrijk

Bijlage 3: Inhoudelijke Thema's

In onderstaande bijlagen zijn kleuren te zien, voor de betekenis en uitgebreide uitleg van de kleuren kan naar Hoofdstuk 3.1 worden gekeken. Tevens is in de legenda van de bijlagen te zien waar met de kleuren naar wordt gerefereerd.

Bijlage 3.1 Film gerelateerd

- = "Nieuwe film"
- = "Overig"
- = "Nieuwe filmsterren"
- = "Reizen voor werk"

Perette Pardier in "Boing, Boing" (23-12-60)
Filmsterretje Sabine Sinjen naar Parijs voor hoofdrol (27-01-61)
Italiaanse film met o.a. Jean Sorel en Valerie Giotann speciaal voor Tienkampers in premiere (31-3-61)
Rex Gildo in het land (5-5-61)
Nederlandse films naar festivals (26-6-61)
Conny Froboess maakte indruk met haar carrière (28-7-61)
Dany Saval danst in een nieuwe film de Twist (27-10-61)
Natalie Wood de nieuwe Liz Taylor (23-3-62)
Ster Sue Lyon in Lolita (7-9-62)
een nieuwe Romy Schneider (14-9-62)
Tienerster staat op smal voetstuk (veel sterren aan woord) (13-4-63)
Balletartikel gebaseerd op Am. Film met Susan Strasberg (31-8-63)
Johnny Halliday en Sylvie Vartan in eerste Europese Western (9-11-63)
Tienersterren zijn geen tieners meer, Elvis Presley, Peter Kraus, Rex Gildo (30-11-63)
Marlene Dietrich ontroerd door jonge Stevie Wonder (21-12-63)
Piet Kroonenburg jongste regisseur in Hollywood (4-1-64)
Nieuwe fanclub Conny Froboess (18-01-64)
Cliff Richard in film wonderful life (29-2-64)
Bye Bye Birdie met Jesse Pearson (14-3-64)
Actrice thea Fleming vecht voor carrière (NL maar in It) (4-4-64)
Jean Paul Belmondo hoofdrol in nieuwe film (27-6-64)
Sylvie Vartan in nieuwe film (26-9-64)
Muzikant Trini Lopez kreeg filmaanbod (10-10-64)
Ray Charles maakt film (31-10-64)
Katia Kristine wil filmster worden (21-11-64)
Brigitte Bardot als Mannequin (16-1-65)
Brian Epstein (manager Beatles) heeft film geproduceerd (13-2-65)
Cilla Black speelt mee in film van Beatles manager (13-2-65)
Caroline Rittener vedette in nieuwe film (met Brigitte Bardot en Jeanne Moreau) (10-4-65)
De halsbrekende toeren van Jean Paul Belmondo op de set (24-4-65)
Dochter simone Signoret wil zelf carrière maken (22-5-65)

Hayley Mills (dochter John Mills) in nieuwe film (12-6-65)
Laura La Belle ontdekt door impresario Kurt Fings die veel beroemde sterren vertegenwoordigt (19-6-65)

Bijlage 3.2 Persoonlijk (leven buiten film)

- = "Dagelijkse bezigheden"
- = "Gezinsleven/relaties"
- = "Leven als tienerster"
- = "gezondheid"

Liz Taylor koopt huis (12-08-1960)
Conny Stuart "conservatief" (12-08-1960)
Teenage filmster Anja Bruning, ligt thuis op bed en luistert naar muziek (16-12-60)
Conny Froboess ziek, verontschuldigt zich in persoonlijke brief (23-12-60)
Speciale Tienkamp party met duitse filmster Heidi Bruhl (7-4-61)
Italiaanse filmster Angeli gebruikt haar relatie met James Dean (14-4-61)
Meer over feest Heidi Bruhl (14-4-61)
Verslag Heidi bruhl Feestje (21-4-61)
Filmsterren moeten ook naar school, met Jill Haworth (28-4-61)
150 acteurs willen onderzoek naar dood van Jeff Chandler (30-6-61)
Marilyn Monroe uit ziekenhuis (14-7-61)
Conny Froboess komt niet meer naar tienerfestival door angst voor vernielingen etc. (4-8-61)
Rita Hayworth gaat weer scheiden (1-9-61)
Keerzijde van roem en geluk, met veel sterren (6-10-61)
Veel Amerikaanse sterren vinden de Twist cool (1-12-61)
Huwelijk Linda Christian en Edmund Purdom uitgesteld door ziek kind (5-1-62)
Beroemde dochters grote problemen (Charlie Chaplin) (13-7-1962)
Joan Plowright verwacht tweede kind (3-8-62)
Tony Curtiss trouwt met Christine (3-8-62)
Aanval op superfans, zij zijn Marilyn Monroe fataal geworden (10-8-62)
Jean-Paul Belmundo --> dochter danseres (15-12-62)
Actrice Eve Bruce (Hollywood) over haar lengte (21-12-62)
Elvis verdient 20x wat de president verdient (25-1-63)
Tienerster staat op smal voetstuk (veel sterren aan woord) (13-4-63)
Keuze tussen carrière en gezin met o.a. Liz Taylor en Judy Garland) (22-6-63)
Am actrice Hayley Mills heeft goede relatie met ouders (artikel over ouder kind relatie) (7-9-63)
Jean Paul Belmundo: voorbeeld dat charmante lelijke mannen vrouwen kunnen krijgen (14-9-63)
Britt Eklund (Zw) en Peter Sellers gaan trouwen (15-2-64)
dochter Charlie Chaplin in piste (29-2-64)
Am. Acteur Brett Halsey en Heidi Bruhl trouwen in Marokko (18-4-64)
Dochter van acteur Orson Welles ster bij stierenvechten (2-5-64)
Dolores Hart (AM) trad in het klooster, begon een nieuw leven (13-6-64)

Vakantie voor Brigitte Bardot (19-9-64)
Jane Fonda kocht een boerderij (3-10-64)
Dochter Simone Signoret verandert naam (3-10-64)
Uitspraken van Brigitte Bardot (5-12-64)
Nieuwjaarswens Conny Stuart (2-1-65)
Zus van filmster Catherine Spaak, Agnes Spaak is jaloers (16-1-65)
Geraldine Chaplin schijnt levende python mee te nemen in tas (16-1-65)
Sybil Burton huwt jongere musicus (17-7-65)

Bijlage 3.3 Mode

----	= "Sterren voorbeeld nieuwe trend"
-----	= "Sterren-merchandise"
-----	= "Mode Nederlandse jeugd"
-----	= "De stijl en mode van de sterren"

Make-up artikel Brigitte Bardot/Sophia Loren (9-9-1960)
James Dean voorbeeld voor mode in NL (30-9-60)
Mening Amerikaanse tieners, NL tieners zijn namaak filmsterren (28-10-60)
Nieuwe mode gebaseerd op de western met o.a. Audrey Hepburn (2-3-62)
Schoenen met je favoriete filmster op de neus! (20-7-62)
Brigitte Bardot introduceert lok op wang (2-11-62)
Hoofddeksel filmster Jeanne Moureau (30-3-63)
Zonnebrillen (o.a. Hepburn en Lolita stijl) (6-1-63)
brigitte Bardot's kleding (9-11-63)
mode maakt mysterie van vrouw (Greta Garbo als voorbeeld) (22-5-65)
Filmsterren enthousiaste kopers bij real (jurkjes) (Sylvie Vartan) (4-9-65)
Na leer nu lak (Sylvie Vartan als voorbeeld) (11-9-65)

Bijlage 3.4 Meninge

-----	= "Meninge van sterren"
-----	= "Vraag naar meninge lezers"
-----	= "Meninge van lezers"
-----	= "Filmgerelateerde meninge"

Wat vinden jullie van Brigitte Bardot (7-10-60)
Reactie: Tieners hebben genoeg van Brigitte Bardot (14-10-60)
Mening Amerikaanse tieners, NL tieners zijn namaak filmsterren (28-10-60)
"Het probleem Presley" Leuk of niet leuk? (18-11-1960)
Veel meninge over Elvis Presley van de jeugd ze vinden hem geen probleem (25-11-1960)
Party met + mening over Conny Froboess (16-12-60)
Filmster Sandra Dee houdt niet van fanclubs (10-2-61)
Veel fanclubs bedrog, volgens o.a. Conny Froboess (17-2-61)

Mening over Tienersterren? (7-4-61)
Mening over Italiaanse film? (7-4-61)
Reactie meningen over Tienersterren (14-4-61)
Recensie wedstrijd italiaanse film (21-4-61)
Winnende recensies Italiaanse film "De dictatoren" (28-4-61)
Verdiene tienersterren hun roem wel? (9-6-61)
Brieven met meningen over tienersterren en hun roem (16-6-61)
Meningen over tienersterren (17-11-61)
Leeftijdverschil in Hollywood films, inclusief meningen van jeugd (16-2-62)
Aanval op superfans, zij zijn Marilyn Monroe fataal geworden (10-8-62)
Mening over huwelijk acteur Peter Eklund (22-2-64)
Der blauwe engel intrigeert nog steeds maar Marlene (Dietrich) deed hen niets) (10-7-65)
Tieners geloven niet dat Sybils huwelijk zal slagen (24-7-65)

Eerste Europese cowboy-film

Johnny in de Camargue

BINNENKORT zullen de Nederlandse bioscoopbezoekers Frankrijks onafscheidelijke tieneridolen **JOHNNY HALLYDAY** en **SYLVIE VARTAN** samen in de film „D'ou viens tu Johnny” zien spelen. Vijftien november vertoont de VPRO een filmpje van Fred Hoyte over de opnamen van deze eerste Europese cowboyfilm in het woeste gebied van de Camargue. Een van onze verslaggevers bracht op een middag tijdens de opnamen een bezoek aan de regisseur van deze film, Noël Howard, en hij trof daar ook Johnny Hallyday aan. Hij vertelt:

EEN GLOEIENDE zon brandt die middag boven de Camargue en de weg van het vissersdorp Saintes-Maries-de-la-Mer naar het einddoel van onze reis, de hotel-club Mas de Calabrun, is smal en stoffig. Hier heeft regisseur Noël Howard zijn kamp opgeslagen voor het draaien van „D'ou viens tu Johnny?”, de film waarin de twee onafscheidelijke Franse tieneridolen Johnny Hallyday en Sylvie Vartan de hoofdrollen spelen.

HOWARD, ex-stuntman en assistent-regisseur in superproducties als „55 days in Peking” en „Lawrence of Arabia” is best tevreden over de prestaties van zijn jonge acteurs.

„Het is voor mij veel boeiender werken met „materiaal”, dat nieuw en jong is, dan met geroutineerde sterren”, vertelt hij. „Ik voel mij als een schilder voor een nog onbeklad doek.

OVER HET PAD naar het hoofdgebouw komt een groepje ruiters op de kleine maar stevige witte paarden van de Camargue. Twee zwenken naar opzij af, de derde komt op een gebaar van Howard naar ons toe. Hij houdt zijn paard in en is met één sprong uit het zadel. Het is een lange, donkerblonde jongeman. Witte kaki broek, blauw hemd, korte laarzen. In uiterlijk en houding doet hij me aan James Dean denken. „Voilà. Johnny”, zegt Howard.

„HET WERK aan deze film is mij erg megefallen”, vertelt hij, achterover liggend in zijn stoel. „Ik geloof dat dat komt omdat we hier zo'n ge-

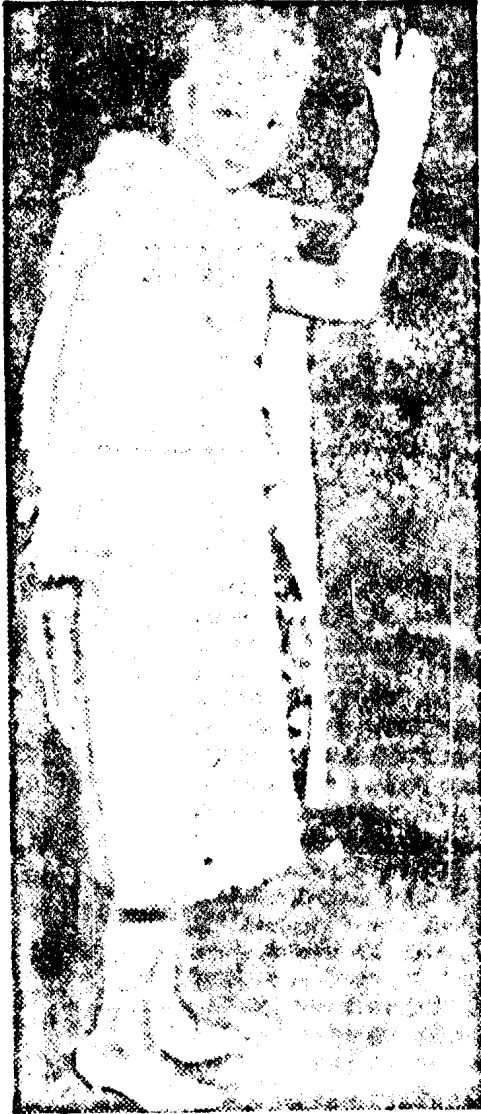
weldig prettige ploeg bijeen hadden. Het waren echt allemaal vrienden onder elkaar, die, ieder op zijn terrein, perfect samenwerkten. Dat was ook zo met Noël Howard. Je had helemaal niet het idee onder een „baas” te werken.

Het was fijn dat Sylvie ook

aan de film meewerkte. We treden ook altijd samen op. Zij is het fijnste meisje dat ik ken en zo heerlijk naïef ook”.

Deze maand is het resultaat te zien in de Parijse bioscopen, terwijl met Kerstmis de Nederlandse première van de film verwacht wordt.

Sabine Sinjen naar Parijs

Het achttienjarige Duitse filmsterretje Sabine Sinjen, dat enkele maanden geleden speciaal voor „Tienkamp” naar Amsterdam kwam, zegt binnenkort haar duizenden fans in Duitsland vaarwel. Als zij de contracten die haar momenteel nog in Berlijn houden, afgewerkt heeft, gaat zij naar Frankrijk waar ze voor het eerst een hoofdrol gaat vervullen in een Franse film. Dat zal geschieden onder regie van Robert Hossein.

Zeker tot in het najaar blijft Sabine in Parijs.

U
d
i
n
a
l
n
te
K
U
al
pl
li
w
n
ti
e
ge
sc
de
di
V
le
be
sp
v
be
w
w
w
zi
h
al
de
n
se
ge
w
B
v
S
V
a
d
m
tr
k
e
a
te
le
le
le
o

Sandra Dee, tiener met topsalaris in V.S., houdt niet van fanclubs

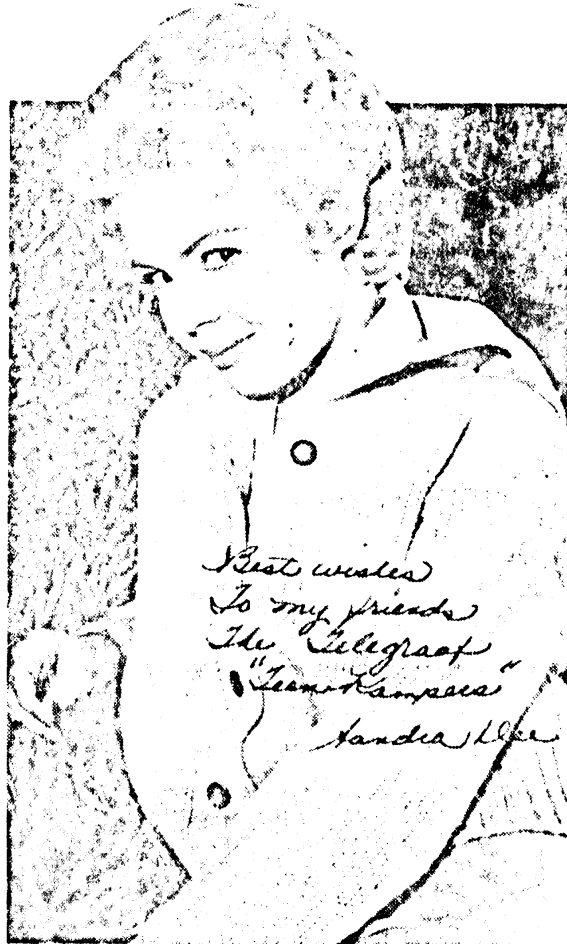
HOLLYWOOD, vrijdag SANDRA DEE moet niets van fanclubs hebben. Dat vertelde ze me enkele dagen geleden tussen de opnamen voor de film „Tammy, tell me true” door. „Aan mijn manager heb ik meer dan genoeg en al die gefingeerde correspondentie en valse handtekeningen wil ik niet graag op mijn naam hebben. Ik kan me best voorstellen dat er meisjes en jongens zijn, die wat meer van bepaalde sterren willen weten, maar laten ze het dan op een persoonlijke manier proberen en niet via fanclubs, die voor filmsterren over het algemeen een blok aan het been betekenen en op zich meestal commerciële instellingen zijn” zegt Sandra.

Overigens is er momenteel veel nieuws rondom Sandra. Voorlopig is zij nog druk bezet door het werk voor „Tammy, tell me true”. Dat zal wel haar laatste film zijn. Sandra's echtgenoot, Bobby Darin, staat er namelijk op dat zij haar filmwerk staakt en met hem gaat reizen, de Verenigde Staten en wellicht de hele wereld rond. Ze gaat dan zingen in nachtclubs maar het is zeer de vraag of daar iets van zal komen. Want daags nadat ik met Sandra had gesproken, vernam ik dat zij een baby verwacht. De komst van de kleine zal alle plannen wel in de war sturen.

En plannen waren er, bij tientallen. Want Sandra had echt zin om het komende jaar haar hobbles eens uit te leven. Haar belangrijkste hobby is: reizen. Graag zou zij heel veel landen bezoeken en bekijken en op zo'n reis zou ze beslist niet vergeten een bezoek te brengen aan Nederland, waar ze al veel van gehoord en gelezen heeft. Haar publiciteitschef Louis Blaine is getrouwd met de Nederlandse filmster Joyce van der Veen en van haar is zij al veel aan de weet gekomen over ons land.

Paardrijden

SANDRA — achttien jaar

★ „Vriendelijke groeten voor mijn vrienden, de Telegraaf Tienkampers, Sandra Dee. Deze woorden schreef het charmante sterretje op de foto, die hier staat afgedrukt.

oud — werkt heel hard. Zo'n twaalf uur per dag is zij, te vinden in de filmstudio's en in haar schaarse vrije uren doet ze aan paardrijden en thuis, in de keuken, maakt ze bij voorkeur Russische schotels klaar. Eten klaarmaken heeft

ze geleerd als padvindster, een kwaliteit waarin zij ook door de camera werd ontdekt. Dat was op haar veertiende. Tijdens een liefdadigheidsvoorstelling van de padvindersgroep viel zij op aan de bekende agent Harry Conover

die haar verzocht voor hem te werken als mannequin. Ze accepteerde het aanbod.

TOEN ZE EEN jaar later in het Waldorf Astoria-hotel een dansje maakte, z.g. Huntington Hartford, een befaamd manager, haar en hij bood haar een contract aan van niet minder dan dertig dollar per uur.

Toen begon de prachtige carrière van Sandra Dee eerst goed. Binnen zeer korte tijd was ze een van de meest gevraagde mannequins en fotomodellen van geheel Amerika met een gemiddeld jaarkomen van 78.000 dollar (310.000 gulden).

Zij kreeg contracten voor televisie-optreden en kort daarna gingen de poorten van Hollywood wijd voor haar open. De eerste filmtest die ze moest afleggen was een grote verrassing voor de directie van Universal International. Sandra overtrof alle verwachtingen en kreeg onmiddellijk een contract voor zeven jaar aangeboden. „The Restless Years” was de eerste film waarin zij een rol had. Film op film maakte Sandra, in Hollywood en ook in Rome. Daar werd ze verliefd, op haar tegenspeler Bobby Darin, tijdens de opnamen van „Come September”. Enkele maanden later traden Sandra en Bobby in Elisabeth, een plaatsje in New Jersey, in het huwelijk.

Naar Nederland

De wittbroodsweken brachten zij door in de studio's van Hollywood. De huwelijksreis heeft Sandra nog te goed en als alles goed gaat voert die haar naar Europa en dan natuurlijk ook naar Nederland.

De Tienkampers zullen daar te zijner tijd het juiste van vernemen. Sandra heeft al over hen gesproken. Zij wilde van me weten hoe Nederlandse teenagers zich kleden en wat zo hun hobby's zijn.

Ons gesprek werd plotseling afgebroken, toen Sandra opgeroepen werd voor scène 16 van de film waaraan zij werkt onder regie van Harry Keller. Zij groette me haastig, gaf me een foto waarop ze haar groeten aan de Tienkampers had geschreven en verdween tussen de requisieten.

VERKLARING: INTELLECTUEEL EIGENDOM

De Universiteit Utrecht definieert het verschijnsel “plagiaat” als volgt:

Van plagiaat is sprake bij het in een scriptie of ander werkstuk gegevens of tekstgedeelten van anderen overnemen zonder bronvermelding. Onder plagiaat valt onder meer: het knippen en plakken van tekst van digitale bronnen zoals encyclopedieën of digitale tijdschriften zonder aanhalingstekens en verwijzing;

het knippen en plakken van teksten van het internet zonder aanhalingstekens en verwijzing; het overnemen van gedrukt materiaal zoals boeken, tijdschriften of encyclopedieën zonder aanhalingstekens of verwijzing; het opnemen van een vertaling van bovengenoemde teksten zonder aanhalingstekens en verwijzing;

het parafraseren van bovengenoemde teksten zonder verwijzing. Een parafrase mag nooit bestaan uit louter vervangen van enkele woorden door synoniemen; het overnemen van beeld-, geluids- of testmateriaal van anderen zonder verwijzing en zodoende laten doorgaan voor eigen werk;

het overnemen van werk van andere studenten en dit laten doorgaan voor eigen werk. Indien dit gebeurt met toestemming van de andere student is de laatste medeplichtig aan plagiaat; ook wanneer in een gezamenlijk werkstuk door een van de auteurs plagiaat wordt gepleegd, zijn de andere auteurs medeplichtig aan plagiaat, indien zij hadden kunnen of moeten weten dat de ander plagiaat pleegde;

het indienen van werkstukken die verworven zijn van een commerciële instelling (zoals een internetsite met uittreksels of papers) of die tegen betaling door iemand anders zijn geschreven.

Ik heb de bovenstaande definitie van het verschijnsel “plagiaat” zorgvuldig gelezen, en verklaar hierbij dat ik mij in het aangehechte essay / werkstuk niet schuldig heb gemaakt aan plagiaat.

Naam: Shemara Rook

Studentnummer: 3481093

Plaats: Papendrecht

Datum: 25 augustus 2016

Handtekening: S.Rook